Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадуьл 1923 шера дени ◆ ЕРА, 11 АВГУСТ, 1983 ШУ. ◆ № 96 (6818). ◆ Мах 3 кеп.

ПАРТИЙНИ ЭКОНОМИЧЕСКИ ДЕШАРА — КИЙЧО

Партен халкъен тахан кхочушдеш да Іалашмате доккха декхараш. Чакхйоалаш я комплексни социально - экономически программаш, царна Кхачанан Энергетически яраш а. Производствана интенсификаци ю, Іилма - технически прогресс сихъю, Іалашмате йоккхача регионий сурт-сибат хувцалуш латт, мехка тІагІертта къоласам лоаттабу вай экономика. Іилма, культура Іалашмате йоккхача торонех, Іалама ресурсех бизагІен дикагІен пайда эцара тІехьа. ХІаьта кхетадеш да идеологически болх цу дерригача декхараша дІа ма дехха хила безилга. «Дерригача лагІай партийни комитеташа, хІара партийни организаце, — белгалдир воккъоста Ю. В. Андропова КПСС ЦК июньски (1983 ш.) Пленуме къамел деш, — кхетаде деза цар къестадо деза дерригаш кхыдола дешаш боахама, организационни кхыдераш лоархІадешаш боахама, организационни кхыдераш лоархІадешаш боахама, идеологически болх тІа-тІа дукхагІа хьалха боахилга».

Парте шин идейно - кхетама болх лерраІа дІахьу чІоагІача социально - экономически кІийлен тІа. Идейно - кхетама балха диналеш эффективностен керттера хьонхамаш, цул лоархІаметІа йола критераш, белгалдир июньски Пленумо, хьаха политически сакхетамен къахьегама хьинарен боарам ба. Из айбелга партийни, профсоюзни организацей, Советий, комсомола, идеологически кадрай, советски наха кхетам балара, дешар хьехара, царга ховш бара болх мел лелабеча кадрай гІулакх да. Коммунистически кхетам балара йохартйоала лард я марксистско - ленински мировоззрени. Парте хтере лоархІам болашагІа лерхІ общество дегІаяра чоалхане проблемаш кхетае а къоастае а хара дІоагІа луш йола К. Маркса, Ф. Энгельса, В. И. Ленина произведенеш Іомаяр. КПСС ЦК июньски Пленумо дІадийхар марксизмана - ленинизмана, парте историена политикаен пропаганда ела тоадар, партийни сердалон, дукхача наьха политически дешара сета балха стиль хувцилга.

Республика партийни организацеша парте XXVI съезда решенеш, КПСС ЦК партийни экономически дешара хьакъехьара сопамаш кхочашдеш дикка болх баьб коммунистий парте боацарийн марксистско - ленински дешар эргадоахаш тоадеш, пропагандистски кадраш лахара а кийчъяра а гІулакх дІахьош. Нохч - ГІалгІайчене 1982—1983 дешара шера политически экономически дешара ерригача формашка, пропаганда массови формашка чулаьца хиннав 190 эзар саг, царех партийни дешаре — 41 эзарнел совгІа.

Дешара шера къаьстта уйла тІаяхийтар марксизма - ленинизма классикий тІехьале, КПСС истории исторически опыти, СССР къамий отношенеш дегІахара, патриотически, интернациональни, атеистически кхетам балара дешаш Іомадара, КПСС экономически теории политикен кареерзакра. Ерригача школашкен семинарашкен Іомайир КПСС ЦК майски ноябрьски (1982 ш.) Пленумий материалаш, «СССР кховатткъа шу» яха воаккъоста Ю. В. Андропова доклад, «Карл Маркса хьехами СССР социализм хьалхьара цхьадола дешашка» яха цун статья, кхыдола парте документаш.

Вакъда, нийсделар кхоачамбоацараш а. Шалински, Урус-Мартановски, Малгобекски, Заводской районий дукхача юкхьанцарча партийни организацешка занятеш чакхъаьхар теоретически боарам лоха болаш, ладувгІараш кІезига болаш. Ленински, Октябрьски, Ачхой-Мартановски, Ножай-Юртовски районий цхьайолча партийни организацешка занятеш ца хулаш а тІехьайоахаш а моттигаш хилар. Нийсденнад кхыдола кхоачамбоацараш а. Надтеречни, Старопромысловски, Шелковской районашка цхьайолча школашкен семинарашкен тоъам болаш пайда нийцабац дешара дикагІча формаех, пропаганда технически средствеха гойтара агитацехи. Дукхача партийни организацешка ладувгІарашта юкъе кІезига ба коммунисташ, царех цхьабараш хІанз а массови пропаганда формашка дешаш ба.

ВІалла а ла мегаргдолаш дац болх лерттІа дІа ца бодача юрта боахамен моттигерча промышленностен министерствай кулгалхоша къахьегамхой экономически кийчбара е еза йоакхо ца яр.

Партийни комитетий бюро заседанешкен юкхьанцарча парторганизацей собранешкен кІезига дуйц политически дешар дикагІа вІаштІехьдаккхара, цох пайда эцара дешаш.

ХьатІаэттай партийни организацеша кердача дешара шера кийчо ю ха. Из кийчо еш къаьстта уйла тІаяхийта еза дІададахача шера хинна кхоачамбоацараш кхы ца хилийтара. Іалашде деза беррригача коммунисташен парте боацача активисташен марксизм-ленинизм, парте истории политикен кІоарга Іомаелга. Шерра а массе оагІорахьара а дІайовзийта еза ленински къаман политика, вежарашха долча халкъий доттагІало даьха толамаш, нах хьалкхебе беза шовий къаман гома чу хьерчар, къаман нигилизм гучаюоалийтар мичча бесса а хьакьоккхилга ловргдоацаш. ДегІайоалае еза ладувгІарий политически файдал, моастагІал довлла уйлаш ловргйоацаш, классови моастагІчун идеологически диверсеша, боккъонца йолча социализмана оппортунистически ревизионистски тІагІертера дукхьала отта ховргдолаш, Іилма атеизма сагота чуча проблемашта дукхагІа уйла тІаяхийтанза, дешарцара начетничествои формализми дІаяккханза аргьяц.

Бакъахьа хургда дІадахача дешара шера итогаш бюро заседанешка, партийни профсоюзни собранешка, идеологически болхлошта юкъе йийцача. Партийни экономически дешара формаш хоржаш чоте эца еза коммунистий парте боацарийн юкъарчахьа дешара кийчо, профессиональни общественни болх. Укхаза керттера лархІа деза дешар дикагІа хьехар, Іомаеш йола проблемаш пахарца, коммунизм хьалъяра практикаца айкха ювзар, хІара ладувгІаш вар ше де дезар дика ховш из цІена кхоачашдеш хургволаш.

Эггара хьалха Іомае еза мохк экономически дегІабоалабара проблемаш: экономикана интенсификаци елга, производственни, Іилма - технически потенциалах, материальни къахьегамен ресурсаех дикагІа пайда эцар.

Партийни а экономически а дешар дукхагІча даькъе тийша хургда пропагандистий кадрех. Цар йоакхо яр партийни организацей лоархІаме декхар да.

ДОАКЪАР КИЙЧДАРА ЙОАКХО Ю

Республика хьайбаш лела деча бригадаштен фермаштен юкъе шуреи дулхи дукхагІа даккхара а пачхаьалкхенга доахара а яьржача социалистически яхье хадданза толамаш довхаш хьабоагІа Грозненски района «Кулариниский» совхоза фермашкара хьайбаш леладераш.

Ишта, укх шера ийс бетта планагІа йохка йоагІар 1300 тонн йолаш пачхаьалкхенга шура схкай 1068 тонн, цу юкъа дулх а дехкад 08 тонн. ДІададахача шера схкачул дукха дукхагІа я карерча шере ехка шура а дулх а. Шоай района боахамашта юкъе хьайбай продукташ дукхагІа яхара а йохкера а яьржача социалистически яхье шоллагІа моттиг яьккхай «Кулариниский» совхоза фермашкарча коллективаша.

Къаьстта бокхха тераш тІебохийт цига хьаьнеи дикен доакъар луш йола культураш хьалкхеяра. Укх шера ворхІ бІаь гектара тІара люцерна кхоаза хьекхай цар. Цох кийчъяьй 450 тонн йол, 1800 тонн сенаж, даьккхад 33 тонн баьца хьоар. Силоса лаьрхІа шиъ бІаь гектар гаргга хьажкІаш а хьалкхельй механизатораш. Царех хІанзале 1400 тонн силос кІоага чу а еллай цар. Ахкан замалаьла догІаш кІезига дийлха дале а хадданза хий детташ хилара доакъара лаьрхІа дІа мел йийна культураш дика хьийкъай. Цар торо хулийт цаІи ахи шера кхоачам хиллал доакъар Іалашде.

Из кийчдара балхаш деш я Исаев Іумара кулгалдеш йола механизаторий бригада. Шоашта хьалхашка латта декхараш кхета а деш хьинар айденна къахьег бригадерча берригача болхлоша. ХІаьта царна юкъе эггара овсарле лакхагІа йолаш болх бу къонача механизатора Мусаев Мовлде.

С. ТОВСУЛТАНОВ.

СУРТА ТІА: (аьрдехьара аьттехьа) «Кулариниский» совхоза тракторист Мусаев Мовлди, бригадир Исаев Іумар.

З. БАТЧАЕВА сурт.

ИХАЬ ШЕРА ПЛАН КХОАЧАШЪЯЬЙ

Малгобекски бурув тохара балхий управлене коллективо дика тІехкхоачашъяьй ворхІ бетта план.

Социалистически яхье хьалхалаттачарех я Кандинов Борис Андреевич керте латтача буровой коллектив. ХІанзлехьа бурув тохара пятилетка хьалхарча ихаь шера заданел совгІа цо техад цхьа эзар метр совгІа бурув. Ихаь шера план кхоачашъе гарга я Галаев Іаьлас кулгалдеча № 20 йолча буровой коллектив.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

10 АВГУСТА КХАЧЧАЛЦА ДОАКЪАР ІАЛАШДАРА СВЕДЕНЕШ

(тоннашкахь бахках болча процентамех)

Районаш	Пол: кийчъяьр	Пол: планах проц.	Сенаж: кийчъяьр	Сенаж: планах проц.	Силос: кийчъяьр	Силос: планах проц.	Йол: кийчдаьр	Йол: планах проц.
Гудермесски	5675	66	2460	37	10470	31	4000	38
Урус-Мартановски	2310	52	4690	54	7260	19	5820	35
Малгобекски	3610	51	2300	46	2030	5	6580	69
Шелковски	23290	49	8590	45	22030	29	7420	45
Назрановски	2880	46	5840	66	11040	21	5250	32
Надтеречни	6700	40	5020	37	16120	29	8690	48
Наурски	15610	39	2980	42	9625	12	9170	45
Шалински	3540	36	7570	94	6230	12	5490	39
Ножай-Юртовски	4850	32	3110	64	4010	40	1740	56
Ачхой-Мартановски	1100	31	4110	93	8770	30	3440	59
Грозненски	7355	27	5190	22	32150	25	19030	43
Веденски	2250	22	260	18	3700	41	1550	103
Сунженски	2820	14	13690	87	18830	16	14290	39
Советски	1290	9	900	50	3140	24	410	59

ДЕГ ТІАРА КЪОАБАЛДУ

Массе оагІорахьара социалистически дисциплина чІоагІъяра хьакъехьара КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС сопам могІбеш хьал а доацаш вай республика къахьегамхоша кхы а хьинарегІа къахьега лерхІ пятилетка кхоалагІча шера планаши тІаийца социалистически декхараш кхоачашдеча.

ЧІОАГІА уйла тІайохийташ дийшар тха коллективе укх деношка къахьегама социалистически дисциплина тоаяра болх чІоагІбара КПСС ЦК, СССР Министрий Совете, ВЦСПС-е дийца дош, цу хьакъехьа тІаийша доагІаш дола сопамаш. Оаха дег тІара къоабалду уж сопамаш. хІана аьлча хьаьнала къахьегамхочун сий кхы а лакхдеш, къахьегама дисциплина телхаеш, лерттІа болх хьа ца бераш лоаттаду таІазар кхы а чІоагІдеш ба цар тІара хІара мугІ.

Сопамаш тІа белгалдаьккхад халкъа боахаме пайда эцанза йола торонаш йоккхий йолга. Промышленносте, гІишлошъеча, юрта боахаме транспорта тІа, производственни доацача доакъошка балха ха хІанз а дукха йоаю, къахьегама ресурсех боагІача тайшара пайда эцац. Цхьаболча болхлоша, колхозхоша, гІулакхерча наха беррига низ тІабехийта къахьегац, прогулаш ю, балха тІехьабувл, корта бохабу малараш мел, цхьаккха бахьан а доацаш цхьан предприятера кхычахьа ух. Лечкъадергдац аз, тха боахаме а нийсл цу тайпара нах. ХІаьта цар юхатетт совхоза гІулакхаш. Пайда эцанза торонаш хІанз а кІезига яц.

Тха звено дукхача хана деза ялата лаьрхІа хьажкІаш кхееш я. Укх тІехкхьарча шерашка дика толамаш доахаш хьайоагІа коллектив. Масала, соахка хІара гектара тІара 66 центнер фуалъякха хьажкІаш яха вІаштІехьдаьлар звеной. Ма дарра аьлча, ишта толамаш даха тхона новкъостал ду коллективе дисциплина чІоагІа хилар.

Партен правительствай тІаийцача сопамашта доп а луш, оаха дош лу коллектива юкъе къахьегама дисциплина массаза а чІоагІа лоаттае, халкъа рузкъа совдаккхара тхоай хьинар ца кходе.

К. КАКАЕВ,
Сунженски района Ленина цІерагІча колхоза хьажкІаш лелеча звеной звеньевой.

* * *

ЧІОАГІА къоабал а деш тІаийцад Нохч-ГІалгІай республикански медицински училища педагогически коллективо КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС къахьегама социалистически дисциплина тоаяра болх чІоагІбарах дола сопамаш.

ДІахо йодача хана шоай къахьегама дисциплина кхы тІа а тоае лерхІ тха коллективерча хІара хьехархочо. ХІана аьлча, дисциплина къаьстта а дика хила езаш, бехктонхам лакха хила безаш болх ба тха бар. Тхоа бІарахьеж кхоана медицински болхлой а хинна дІаовтта безаш бола бІаьш мехкарий. Оаха царна дІагойтар, дІахьийхар леладе гІертарга уж деша багІаш а дийша баьнна балха бахача а.

Беррригача вай мехкарча къахьегамхошта санна тха болхлошта а доагІаш да социамаш тІа аьнна ер дешаш: «Къахьегама социалистически дисциплина — чура къахьегама распорядок цІенхаштта кхоачашъяр хинна ца Іеш, ший болх сакхетаме творчески бар, из дика хулга Іалашдар, балха ханах овсарегІча тайшара пайда эцар а да».

Цу дешай хьакъехьа кхы тІа а уйла е еза хІара хьехархочо санна, кхоана вай мехкарча къахьегамхой мугІарашка дІаовтта безача къоначча специалисташа — медикашна. Цу дешашна дІадехараш ца нийсбе беза шоай болх.

З. МУТАЛИЕВА,
РСФСР заслуженни лор, медучилища медсестрай отделене заведующи.

Нохч - ГІалгІай гІишлои управленена чуйоагІача СМУ-8 чІоагІа раьза хинна тІаийцаб къахьегама социалистически дисциплина тоаяра болх чІоагІбара хьакъехьа КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС сопам. Цу лоархІамеча документа хІара пункт чІоагІа уйла тІалхийта Іомаеш ба уж. Укх сурта тІа шоана гуш ба КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС сопам Іомабеш бола гІишлонхой Солтамурадов Мухьмад, Ахметханов Аблайхан, газет дешаш йола Мусхаджиева Тамара, Русин Александр, Албогачиев Ахьмад, Юсупов Хож-Ахьмад.

И. ПЛИЕВА сурт.

КПСС ОБКОМЕ

Укх шера 9 августе хиннача КПСС Нохч-ГІалгІай обкома шеррача бюрос йийцар 1983 шера хьалхарча ах шера а июль бетта а республика промышленностен юрта боахамен балха итогаш. Информаци йир КПСС обкома шоллагІча секретара Д. Г. Завгаевс. КПСС обкома секретара Е. В. Тумсоевс. КПСС ЦК майски (1982 ш.), июньски (1983 ш.) Пленумий решенешта гІулакхаца жоп а луш, агропромышленни комплекса предприятейи организацейи коллективаша, промышленноста, транспорта, гІишлошъяра, бувзама, торгоале, бахача наха гІулакх деча коллективаша 1983 шера планаш а тІаийца социалистически декхараш а кхоачашдеча белгалара толамаш даьхад. Продукци арахецара а из маьхалъяккхара а ворхІ бетта план тІехкхоачашъяьй. Къахьегама овсарле лакхъяра план 101 процент кхоачашъяьй. Планироване а экономически стимулироване а керданча хьалашка болх беча 70 совгІча предприяте нормативни цІена продукци хьаяра план 102,8 процент кхоачашъяьй, хІаьта соахка цу хана хиначул 6,7 процент дукхагІа а яьккхай из, цхьан саго хьеш яр 6,7 процент дукхагІа хиннай.

Культурно-бытовой а ковкарта эпа а, товараш арахецара план толаме кхоачашъю. Планал совгІа 600 эзар сома маьха хьадаьд уж.

ГІишлон - монтажни организацеша шоай низаца подрядни балхаш даре план 103 процент кхоачашъяьй е соахка цу хана хиначул 3 процент дукхагІа балхаш даьд.

Транспорта, бувзама, бахача наха гІулакх деча предприятей болх тоабеннаб.

Цунца цхьана, республика халкъа боахама белгалдаьхача цу доакъошка хІанз а дукха да цІенхаштта кхоачамбоацараши данза дисараши. Цхьайолча предприятеша плановои дисциплина телхаю. Продукци маьхалъяккхара а нормативни цІена продукци хьаяра а ворхІ бетта планаш кхоачашъяьяц «Грознефтеоргсинтез» производственни объединене, хьун боахама министерства, «Союзторгчермета», хлебопродуктай управлене цхьайолча предприятеша, РСФСР коммунальни боахама Министерства Грозненски экспериментально - механически заводо, № 5 йолча маьхк еча заводо, кхычар Поставкий заданега а декхарашка а диллача 30 гаргга предприяти лоархІаьяц продукци маьхалъяккхара планах, из бахьан долаш цу хьонхамах йола план кхоачашъяьяц республико.

Къахьегама овсарле лакхъяра план кхоачашъяьяц 17 промышленни предприяте. Республика бІарча хьанийцача къахьегама овсарлен юкъера алапин лакхлулга лерттІа лелац.

Йоаеш йола балха ха 1982 шера хьалхарча ах шерарчул дукха кІезигагІа хиннале а из хІанз а дукха йоаю. Промышленность бІарчча хьанийцача болх ца барах, администраце йокъо езиа балха хьа ца ахарах, прогулаш ирах 1983 шера хьалхарча ах шера 50 эзар сагади доадаьд, хІаьта гІишлой-монтажни подрядни организацеша — 24,5 эзар сага-ди.

ЦІенхаштта кхоачамбоацараш да гІишлошъеча организацей балха юкъе. Социально-культурни а бытовой а гІулакхашта яша цхьайола объекташ йисте ца йоахаш йисай.

Бюро [illegible] оагІорахьа йийцар республика юрта боахама итогаш. КПСС ЦК майский (1982 ш.) июньски (1983 ш.) Пленумий решенеш кхоачаш а еш, Нохч - ГІалгІайчен юрта боахама къахьегамхоша хьайбай боахам дегІабоалабеча цхьадола толамаш даьха хилар белгалдаьккхар. Соахкарчул дукхагІа да хьайбаш, коа тІара оалхазараш, дукхагІа яьккхай шура, дулх, Пачхаьалкхенга уж продукташ йохкара ах шера задани кхоачашъяьй.

Цунца цхьана, хьайбай боахаме а лаьтта леладеча а цІенхаштта гІалаташ дуалийтала белгалдьаьккхар.

Надтеречни, Малгобекски, Назрановски а кхыча а районий цхьадолча боахамашка геттара нІезига чуйийцад из бола ялташ.

КПСС обкома бюрос чІоагІа критика йир республика юрта боахама министерствана (министр С. А. Кириллов). Хаоттама хьалаш во хиларах а доацаш, колхозийн совхозийн балха юкъе цІенхаштта кхоачамбоацараш хиларах, во хиннад из бола ялташ. Ха тиллийта дІадийнад гурахьа дийна ялат, кондиционни доаца фу дІадувош моттигаш хиннай, дІайийначча хІамашта лерттІа гІулакх даьдац.

Дукха гІалаташ дуалийтад доакъар кийчдеча а. Цхьадола боахамаш лоархІадац сенаж, силос, гІонка доакъар кийчдара планех. Боахамашна дерсти доаца хьайбеш дІачутелилга теркал ца деш дут юрта боахама министерствас, хІаьта тоадеина даьшнараш фермашка латт дулха дІачу а ца луш.

Дийцача дешаех КПСС обкома бюрос ладийгІар юрта боахама министра С. А. Кириллова, «Чечингиплодоовощхоз» объединене генеральни директора М. М. Чочаева, «Чечингавтодор» управлене начальника А. Н. Алмасханова, «Чеченингушвино» объединене генеральни директора А. М. Конева, Шелковской районни агропромышленни объединене председатела Б. А. Ерика яьча отчеташка. Балха гІа цар дувлийта гІалаташ белгал а даьккхад. КПСС обкома бюрос шерта дІахьийтар шоашка дІаенивча балха участкашта хьалхара уж персональни бехктонхаме болга. хІаьта боахамашкарен ведомствашкарен хьал тоаделга дІа а дийхар. Нов Кириллов С. А. республика юрта боахама министра гІулакха тІа дІаю эрта йиш йоацаш лаьрхІар бюрос.

КПСС обкома шеррача бюро балха юкъе дакъа лоацаш бар КПСС горкомий а райкомий а секретараш, министерствайн ведомствайн кулгалхой, РАПО председателаш, цхьайолча промышленни предприятей директораш.

Дувца оттадаь дешаш дийца чакхдоаллаш къамаьл дир КПСС Нохч-ГІалгІай обкома хьалхарча секретара А. В. Власова.

МАССАНЕ А ХЬАЛЛОАЦ

Дика чакхйоалаш латт № 959 йолча Урус-Мартановски округе гІолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутат харжара йола хоржамий кампани.

Мичурина цІерагІча совхозе хоржамашта хьалхарча собране дукха нах гулбеннабар.

Собрани хьайийллар КПСС Урус-Мартановски райкома хьалхарча секретара А. Кагерманова.

Депутаталла кандидата доверенничо тракториста А. И. Бакаева гулбеннарашта йовзийтар КПСС обкома шоллагІча секретара Д. Г. Завгаева биографи, цун къахьегама а общественни а наькъах дийцар, хаттарашта жоп луш делар.

Собране къамаьлаш даьча доярка А. Бакуевас, сельсовета председатела А. А. Муртазалиева, совхоза директора В. Я. Зелимханова, кхычар дийцар Д. Г. Завгаевах йоахкача дикача оамалех.

Совхоза коллектива собране РСФСР Лакхехьарча Совете харжара цхьа барт а болаш Д. Г. Завгаева кандидатура оттайир.

Нов. Д. Г. Завгаев депутаталла кандидат оттавеш йола къахьегамхой собранеш дика чакхъяьлар Веденски Советски районашка а.

Кхонкхе а района округашка Д. Г. Завгаева кандидатура харжара йола собранеш чакхъяьнай.

«Гехинский», «Солнечный», «Красноармейский» яхача совхозашка, кхыча коллективашка массава раьза я волаш хьаллаьцар Д. Г. Завгаева кандидатура.

Хоржамашта хьалхара собранеш дІахо а еш я.

ЯХЬЕ ХЬАЛХА ЛАТТ

«Шера пхе эзар метр бурув а тохаш цхьан шереи ах шереи скважина йистейоаккхаргья» яхача девизагІа шерра социалистически яхь йоаржаьяча Грозненски бурув тохара балхий управлене бурувдеттараша шоай деррига низаш оарцагІдаьхад Нохч - ГІалгІайчен мехкдаьтта промышленноста 90 шу дузача дезача цІейна сийленца накъабахара. ДІабахача ворхІ бетта планагІа лаьрхІачул совгІа техар шиъ ахи эзар метр гаргга бурув, 650 эзар сом пайда бир пачхаьалкхенна.

Бурув тохара балхий управлене коллективо карара ца йоалийташ делаю КПСС [illegible] Нохч - ГІалгІай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома карара кара тела ЦІе байракх.

Цхьаккха бригада яц укхаза тІехьаюсаш. Хьаэцаргья вай, масала, буровой начальник А. А. Никулин керте латта № 156 йолча буровой коллектив. Духхьал июль бетта планагІа лаьрхІачул совгІа цо техар 1525 метр бурув. Шоаш укх шера тІаийца декхараш тІехкхоачашдеш я Е. А. Базилевский, М. Л. Джандаров, Е. И. Имичев, кхыбараш керте латтача бурувдеттарий бригадаш. Цу коллективаша тІехкхоачашъяьй къахьегама овсарле лакхъяра, бурув тохара сухала, бурув тохарга дІабода мах лохбара задани.

Д. ГАБАЕВ,
Грозненски УБР [illegible]

ХІара балха дийнахьа дисциплина тІехдикеи хьадер дукхагІеи хилийта!

СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ЯХЬА ДНЕВНИК

ЧІОАГІЪЕ КЪАХЬЕГАМА ДИСЦИПЛИНА

Чакхбаьннаб 1983 шера июль бутт — цхьайтталагІча пятилетка шоллагІча ах даькъа хьалхара бутт. 1983 шера июль беттен ворхІ беттен итогаша хьахьокх Нохч-ГІалгІай АССР къахьегама коллективаша КПСС ЦК ноябрьски (1982 ш.), июньски (1983 ш.) Пленумий решенеш кхоачашъяра низаш тІа а дерзадь, производство дІахо дегІайоалаяра, цун эффективность лакхъяра тІаерзаьь йола планаши социалистически декхараши толаме кхоачащи тІехкхоачашия дара хадданза балхаш делга.

Республика экономике хоадамболлаш дола дика гІулакхаш хьахиннад: тоаденнад юкъараэкономически хьокхамаш, царех цхьадараш плановичарел лакхагІа да. Республика промышленносто продукци маькала яккхара 1983 шера ворхІ бетта план 100,8 процент кхоачашъяьй. ПланагІа лаьрхІачул совгІа маькала лькхай итт миллион гаргга сома мах-ха тайп-тайпара продукци.

Мехкдаьттен газ, электроэнерги яккхара, мехкдаьттахиме продукци, мехкдаьттааппаратураш, тракторий прицепаш, хьун материалаш, цемент, віашагІхетта аьшкбетона конструкцешши оатхалаши, яйгачеи кхачани промышленноста цхьайола продукташ арахецара ворхІ бетта программа толаме кхоачашъяьй.

Къахьегама овсарле лакхъяра план а кхоачашъяьй.

Къахьегама хьинар дегІайоккхуйларах, кердача техникаеи прогрессивни технологемеи карагІдийннараш балха юкъеккхувлара чотагІа производствана интенсификаци елга сихдарах, ма могга дикагІа торонех пайда ийбарах дуккхача производственни коллективаша 1982 шера 7 бетта арахийцачул дукхагІа арахийцай продукци.

Биохимически заводе соахка укх хана арахийцачул 15 процент дукхагІа арахийцай товарни продукци. «Пищемаш» заводе — 10 процент, Грозненски ремонтно-механически заводе — 7 процент, производственни швейни объединене — 5 процент дукхагІа. Уж санна дола масалаш кхы дукха а довладе йиш я.

КПСС ЦК Генеральни секретара новкъоста Ю. В. Андропова КПСС ЦК июньски (1983 ш.) Пленуме бенгалдаьккхар: «Экономически сфере — керттера декхар — къахьегама овсарле координальни лакхъяр да. Вай тІакхе дезаш да цу плане дунен тІарча лакхагІча боарамга кхачара. ХІаьта тамаш а яц керда общественни строй котъалийтара бухсоцаш эгтара лоархІамегІарчарех, эгтара керттерчарех Ленина из лаьрхІа хилар».

Из лоархІамегІа дола пачхьалкхен декхар кхоачашдеча дуккхача производственни коллективаша дьакха толамаш дика да — толаме кхоачаши тІехкхоачашин ю планови заданеш. Іалашду къахьегама овсарле лакхъелга.

«Красный молот» заводе укх шера дІабахача ворхІ бетта 1982 шера цу юкъа хинначул 7 процент лакхъяьй къахьегама овсарле, «Трансмаш» заводе — 8 процент, Грозненски ремонтно-механически заводе — 13 процент, гІишлои управлене Грозненски аьшкбетона конструкцей заводе — 11 процент. «Союзавтоматстром» опытно-экспериментальни заводе — 7 процент.

Цу предприятешка а кхы дуккхача а тІа мел кхийтта продукци къахьегама овсарле лакхъяра чотагІа тІакхийттай.

Нохч-ГІалгІайчен къахьегамхоша, дерригача со-

ЭКОНОМИЧЕСКИ ОБЗОР

ветски халкъо санна чІоагІа къоабал а даь хьаллоац балха массе а оненьешка, участкашка пачхьалкхенни къахьегамен дисциплина теллаярца къовсам лоаттабора тІаерзаьь йола партеи правительствай решенеш.

Республика промышленни предприятешка балхаш ду къахьегама дисциплини чІоагІъяра, зехьа йоаеш йола балха ха кІезгъяра. Производствои къахьегами дикагІа віаштІехьбаккхара чотагІа республикерча дуккхача производственни коллективаша дикка кІезигьяьй зехьа йовш йола балха ха.

Республика ерригa промышленность хьанийцача 1983 шера хьалхарча ах шера соахка цу юкъа хинначул зехьа йоаеш йола балха ха 42 процент кІезигъеннай. Из дикадар хьахиннад къахьегама дисциплина чІоагІъярах.

Цу балха тІа эгтара дикагІа толамаш даьхначарех я «Красный молот», «Трансмаш», ГІ. Ахриева цІерагІча «Электроинструмент», «Пищемаш», радиотехнически заводий, кхыйола коллективаш.

Цхьабакьда, хІана а тІехьа республике йолаш я производства эффективности балха дикали лакхъяра тІехьа эсала къовсам лоаттабеш йола коллективаш. Республикерча цхьайолча коллективаша кхоачашъац шоай планови заданеш, тІанйца социалистически декхараш, йоагІачул дукхагІа йоаю материальнии къахьегамен ресурсаш, лакхача боараме яц производственни дисциплина. Уж дерригаш Іаткъ республика юкъарча итогашта.

Производствои къахьегами во віаштІехьбаккхарах дукха балха ха зехьа йоаю Грозненски кога гІирс бечи Назрановски трикотажни фабрикашка, «Чечениигушстройматериалы» производственни объединене кирпичнаш еча заводашка.

Цу предприятей кулгалхошта, специалисташта, организацешта бокъонца йола программа а хиина дІаэттадац къахьегама дисциплина чІоагІъяра гІулакх. Духхьал из бахьан долаш Назрановски трикотажни фабрике 1983 шера хьалхарча ах шера прогул яь 178 болхлочо (хІара пхелагІчо). Грозненски кога гІирс беча фабрике — 98 болхлочо, укхаза берригa къахьегаш барех 16 процент болча болхлоша, кирпичкаш еча заводашка — 338 болхлочо е берригa къахьегаш барех 20 процент совгІа болча болхлоша.

Къахьегами производствои віаштІехьйоаккхача кхоачамбоацараш нийсдаларах бІарчача дийнахьа а е сменаш хувцалуча хана а болх ца беш багІаш дукха балха ха йоаль. Духхьал из бахьан долаш 1983 шера хьалхарча ах шера йоаль балха ха 7,4 эзар сага-ди хилар е ерригa йоаьлча балха ханах 14,7 процент яр. Цу баьхьанех дукха балха ха йоаьлй гІишлои материалий промышленния предприятешка, яйгачеи кхачани промышленноста, машинашъечеи металлообработкаи предприятешка. Керттерча даькъе из нийсденнад шей ханнахьа бийдали материалаши ца лоаттанрах, производственни кхоачамбоацараш нийсдаларах. Цу дерригнеца хьахулийт бутт чакхбоалача хана хулаш йола штурмовщина, боагІІача боарамагІа дІабахийтац предприятей болх, из Іаткъ арахецача продукце дикала а дукхала а.

Промышленни предприятей балха тІа Іаткъаш да болхлой дІа-юха бувлаш хувцалуш хилар. 1983 шера хьалхарча ах шера республика ерригa хьанийцача берригa къахьегаш барех 14,4 процент бараш хувцабелар. Консервни заводашка, аьшкбетона конструкцей заводашка, яйгача промышленноста цхьайолча предприятешка дукха хувцабеннаб болхлой.

Даннеша хьахьокхаш ма хиллара, эсала лел производствие кьона болхлой чІоагІбелга, дукхагІча даькъе кадраш хувцалулга хьахул уж балхара дІабувларах. Социологически тохкамаша хьахьеннад, берригa балхара дІабувлача нахах 65 процент бараш 30 шерага кхачанза бола нах хилар.

Цо хьахьокк къоначa болхлошта эшаш дола къахьегама, быта хьалаш Іалашца делга, коллективашка беш бола кхетама болх эсала хилар, къокечар йоакхои теркои пу производственни участкай кулгалхоца.

ЧуІе цІенош, бераш дІаоттаде деша даха ха йоацача берий учрежденеш ца хиларах, балха аха беза моттигаш гаьна хиларах, транспорт во лелаш хиларах, культурно-бытовой гІулакхаш во деш хиларах а дІахьа бувлаш хувцалу болхлой.

Уж дерригa кхоачамбоацараш дІадаха ияa кхоачаргба предприятей кулгалхойи общественни организацейи, тІакха кІезигагІа хургба дІабувлаш бола болхлой, тоалургда производственни хьокхамаш.

Болх чакхбаьннача тІехьагІа е салоІача деношка нахага болх байташ дукха моттигаш нийслу. 1983 шера хьалхарча ах шера соахка цу хьанаца нийслуча болх чакхбаьча деш дола балхаш кІезигдала дезача, уж дукхагІа хилар 62,5 эзар сага-ди е 22 процент.

Балха ха чакхъяьннечул тІехьагІа эгтара дукхагІа балхаш дайташ моттигаш нийсъеннай ГІ. Ахриева цІерагІча «Электроинструмент», радиотехнически, гІишлои управлене Грозненски аьшкбетона конструкцей заводашка, «Грознефтеоргсинтез» производственни объединене предприятешка.

Производственни коллективаша дІахо йодача хана кхоачашъе езаш йола планаши тІанйца декхараши доккхий хилеи да. ЦхьайтталагІча пятилетка кхоалгІа шу толаме чакхдаккхара хІара болхлочун, хІора коллектива сийлен декхар да.

Грозненски «Электроприбор» заводе арахецаш йола тайп-тайпара электрофотографически аппаратураш шийй мехка меттел довзол арахьарча мехкашка а дика йовзаш чІоагІа хоттаьди я. Царех алаш совгІа араш пачхьалкхен дикала Знак болаш арахецаш я. Дукха ха йоацаш укхаза кара а ерзаь, эгтара хьалхара парти арахийцай ЭР-620К4 яхача аппаратий. Дунеи дикагІйоалча образецех лоархІаш я из.

Из лоархІаме электрофотографически аппарат хьаеча хьинаре даькъа лаьцад заводе эгтара дикагІболча наладчикаша. Царех цаІ ва коммунист Сапаров Алхазур Усманович. Ше укхаза къахьегача пхийтта шера йокха гача опыт Іоалай цо наладчика балха тІа, цхьаькха тайпа брак нийсъалийтац цо шин продукцена юкъе.

ТІаьхь цу да Макаров Анатолий Владимировичц наладчика профессех болх бу. Ше из бола беш воллашехьа массехи сменехи професси карерзаьй цо.

Башха-дика производственники кагирхой хьехамчеи ва наладчик Омельченко Валерий Федорович. Шийй опыт дІа а луш итташ говзанчаш хьалкхебаьб цо.

СУРТА ТІА: (аьрдехьара аьттехьа) ЭР-620К4 яхача кердача аппарата наладка еш ба наладчикаш А. Сапаров, А. Макаров, Н. Омельченко.

Н. ПЛИЕВА сурт.

ДАЬХЕН РУЗКЪА ДЕБАДЕРАШ

Производства эффективности балха дикали лакхъяра тІехьа къовсам лоаттабеча Грозненски машинаньъа отделене болхлоша дукха балхаш ду кІезигчуни доккхачуни кхом баран хьурмат даран. Цунца цхьана цар дебаду юкъара рузкъа. Цу даькъе ньрка йола социалистически яхь тайп-тайпарча лостамегІа лелаю машинаньъахоша. «ХІара вагона — эффективни оборот», «Лакха эффективности дикали йола узел хилийта» яхь лелаеш я Грозный, Гудермес, Червленно-узловая яла а кхыйола а станцеш.

Из бахьан долаш Грозный яхача станце коллективо соахка укх хана хинначул 4 сахьат совгІа лоацъяьй переработка еш транзитни вагонаша йоаккхаш йола ха. ХІаьта хІара цистерна хьаллоаш йоаккхаш йола ха цхьа сахьат лоацъяьй. Ишта къахьегам віаштІехьбаккхарах моахьаш тІадоттарен Іодахарен пачхьалкхен план 101 процент кхоачаш а еш, задане совгІа тІадеттан тІера Іодаьхан моахьаш 70 эзар тонн хилар. Соахка укх хана хинначул 10 процент гаргга тоаденнад графикагІа поездаш дІа-юха лелилага а.

Ишта дика къахьегама толамаш даьхад цу яьхьннача Гудермесски машинаньъа станце коллективо а. Переработка еш транзитни вагонаш латтълага дикка лоацдаьд цо. Моахьаш тІадотташ е тІера Іодоахаш вагонаша латташ йоаккхаш йола ха соахкарчул 1—2 процент лоацъяьй. Сихонца поездашта обработка елга 2 процент лакхдаьд, цунца цхьана цага кхоачаш деш дола балхаш 10 процент дукхагІа а хулийташ.

Уж къахьегама толамаш хьанхоллараш ба шоай низи хьинари кхо ца деш къахьегаш бола машинаньъахой. Царех ва «Профессех дикагІвар» яха сийлен цІи лелаеш вола КПСС XXVI съезда делегат, Гудермесски локомотивни депо машинист Антипенко Иван Захарович, машинист-конструктор Белоус Виктор Петрович, Грозненски локомотивни депо машинист Конев Николай Иванович, кхы дукха бараш а.

Производства эффективности балха дикали лакхъяра Грозненски машинаньъа отделене болхлоша лоаттабеча къовсама юкъе дизза даькъа лоац рационализатораша а. Цар укх шера кийч а яь, производствана юкъейоалаяьча 494 рационализаторски предложене пачхьалкхена баь пайда 152 эзар сом ба. ДикагІволча рационализаторех лоархІаш ва энергоучастка мастер Костюченко Владимир Тимофеевич. Укх шера цо кийч а яь производствана юкъейоалаяьча 4 рационализаторски предложене 10,6 эзар сом пайда баьб. Гудермесски локомотивни депо токара Рогожин Василий Ивановича еннача 8 рационализаторски предложене шиъ ахи эзар сом пайда баьб. Цу депо мастера Клименко Вячеслав Николаевича кийчъяьча 10 рационализаторски предложена 4100 сом пайда баьб производствана. ХІаьта Грозненски машинаньъа дистанце мастера Амрелов Файзула Титулаевича слесарашца Давыдов Александр Ивановичацеи Ермаков Александр Ивановичацеи цхьана еннача шин рационализаторски предложене 5500 сом пайда баьб пачхьалкхена. Творчески къахьегаме нарагІдувлача дикача гІулакхех лаьца уж санна дола масалаш кхы дукха а довладе йиш я.

Укх тІехьарча шерашка «экономика пайда беш хила еза» яхача девизагІа шерра социалистически яхь а йоаржаь къахьегаш ба машинаньъахой. Цу яхье латтача цар дика ха йоалаш болх бу цхьайтталагІча пятилетка кхоалагІча шера кхом баран хьурмат даран даьхье. Грозненски машинаньъа еррига отделене хьанийцача цар кходаьд 354 тонн условии доатор, 8 миллион киловатт-сахьат гаргга электроэнерги, цаІи ахи кубически метр хьу, кхыйола материалаш. Кхом бара тІехьара шоай лицевой счеташ хьа а кийдла болх беш дукха машинисташ ба отделене. Царна юкъе дикагІчарех лоархІаш ва Гудермесски локомотивни депо машинист Щербаков Виктор Григорьевич. Дева моахьаш тІадола дунна поездаш дІа-юха а югаш, цо укх шера кхоаьй 3338 киловатт-сахьат электроэнерги, планаь совгІа дІахьа дигьад цаІи ахи эзар тонн моахьаш. Ишта дика болх беш ва цу депора машинист Генералов Василий Яковлевич. Цо ше дІа-юха йигача поездашца планал совгІа 2600 тонн халкъа боахаме моахьаш дІа-юха а хьош, задане совгІа кхоаьй 5483 киловатт-сахьат электроэнерги.

Уж тайпа социалистически яхье хьалха а латташ, кхом бара даькъе дика толамаш доахаш бола машинисташ кІезига бац Грозненски локомотивни депо а. Царех ва машинист, коммунистически къахьегама ударник Дементьев Леонид Алексеевич. Цо укх шера кхоаьй 5304 киловатт-сахьат электроэнергии 3995 килограмм дизельни доатори. 45 беза мукъ тІабола поезд дІа-юха а югаш, аьданея совгІа дІа-юха дигьад 25 эзар тонн халкъа боахама моахьаш.

Шоаш дІадоладаь дика гІулакхаш, социалистически яхьа шоай формаш йолаш бола нах а кІезига бац вагонаш віашагІхеттарашта, осмотрщикашта, поездний маневровни диспетчерашта, вагонашта ремонт еча слесарашта, кхычарна юкъе. Уж ба хаддаза социалистически яхье хьалха а латташ, башха-дика къахьегама толамаш доахаш бола машинаньъахой. Царех ва Гроанерча машинаньъа станце поездаш віашагІъехкарий бригадир Селаванов Владимир Владимирович, регулировщик Хрусталев Анатолий Васильевич, составитель Варесов Амруди Шамуевич, кхы дукха бараш а.

Б. КОСТОЕВ.

НИЙСА НИКЪ БА КОЛЛЕКТИВО ЛАЬЦАР

«Грознефть» производственни объединена чуйоагІача предприятеша юкъе эгтара къахьегІачарех я «Грознефтегаз» яха мехкдаьттагазови управлени. Ерригача Нохч-ГІалгІайчене дІаяхош цун продукци — газ.

Дукхача шерашка, къаьстта укх тІеххьарча итт шера, башха-дика къахьегама толамаш доахаш хьайоагІарех я НГУ коллектив.

Объединенерча предприятешта юкъе эгтара хьалхарчарца сийлахь цунна «лакха культура йола предприяти» яха сийлен цІи. Цул тІехьагІа дукха ха ялалехьа цунна елар «Коммунистически къахьегама предприяти» яха сийлен цІи а. Объединене цхьаькха коллектив яц из мара балха тІа хатар ца хулийташ болх беш. Цхьа санна дукхаза е республикански а Ерригсоюзни а социалистически яхье хьалхара моттиги яьхай мехкдаьттагазови управлене коллективо.

Цо доахача къахьегама толамех, хьалхашка даьттача декхарех лаьца «Грознефтегаз» НГУ партийни организаце секретарера Шахова Нина Евгеньевнера къамаьл хилар «Грознефть» объединене НиС-а социалистически яхьа отдела болхлой.

— Нина Евгеньевна, хьа тІакхоачаш латт коммунистически хьисапе къахьегара болам дІаболабенна 25 шу дуза цІей. МалагІча къахьегама толамашца накъаьнна лерхІ шун коллективо цу дезача денна?

— Оаха чІоагІа кийчо яьй цу дезача цІейна дика совгІат кийчдаь накъадахара. Ер шу доладелча денз планал совгІа оаха яьккхай 38,8 миллион кубически метр газа газови конденсати.

Тхона хІанз укх сахьате хьалхашка латтача декхарех керттерчарех цаІ да ма могга дикагІа мехкдаьтта газах пайда ийбелга. Таханарча денга пайда эцаш йола газ 98 процентага дІакхаьчай. ИттлагІчеи цхьайтталагІчеи пятилеткай шерашка реконструкци яьй дуккхача промышленни объекташа, къаьсттача къаьстача ухлаите, дикка тоаьй газ яккхара, из кийчъяра, дІаяхьийтара технологи.

Гойт-Корт яхача моттигерча XXIII мехкдаьтта тІоаьахта низ тІалоаттабара газ чуухийтилга толаме дІаьлоц да. Из объект болх бе йолаеннача яхх шера мехкдаьтта тІоанашка чуухийтай біаьи миллионаш кубически метр газ, из бахьан долаш нормал совгІа дааьккхад 170 эзар тонн мехкдаьтта. «Брагуны — ГГПЭ» яхача газопровода керттерча даькъа чу хаддаза метонал чуахийтара йола метод эргалкхарах дукхагІа газ чакхъюволийта торо хилар газопровода, потребителага из боаттІача боарамагІа дІаухийтаргйолаш гІулакх віаштІекъа а даьккхар. Хьал в яь «Юбилейная» яха КСУ, блочни компрессорни болх бе йолаелча денз кІезигагІа йоара кызонапорни газ, тоаденнад гази конденсати кийчъелга а, уж дІейохийтилга а. Газана еш йола учет лелаелга а тоаденнад.

Гойт-Кортера доккхи компрессорни станци болх бе йолаеннача тІехьагІа бизза пайда кийбе болалургба карагано-чокракски газах, хІанз укх сахьате цох цхьа даакъа алаца доагаде да.

МагІалбинера серноочистка установка болх бе йолаеннача тІехьагІа серикети газах пайда ийбара долг, цох къоастадергда.

Уж а кхы а толамаш доахача дизза даькъа лоацаш бараш ба, — аьлар Нина Евгеньевнас, — коммунистически хьисапе къахьегара тІехьа къовсам лоаттабеш бараш, цар эрга а йоахаш тоаю производство, Іилман ларда тІа віаштІехьбоах къахьегам, хан-киннаха къестадайт кхетам балара, культура, быта дешаш.

Предприяте коллективо доахача къахьегама толамашта юкъе дизза дакъа лоацаш ва укхазара біаь совгІа рационализатор. ДІадахача шера цар производствана юкъейихьача 111 рационализаторски предложене пачхьалкхена баь пайда 180 эзар сом ба. Итташ рационализаторски предложенеш кийчъяьй «Грознефтегаз» НГУ къахьегаш болча компрессорни начальника, Нохч-ГІалгІай АССР заслуженни рационализатора Н. В. Лихамонова, КИП-а слесара С. Ш. Исмаилова, КИП-а инженера Колесникова, слесараша А. К. Резникова, Д. А. Афимина, электромонтера Я. Ямсадова, керттерча технолога В. В. Антипова, кхы дуккхачар а.

Доахаш дола къахьегама толамаш тІа-тІа дикагІа хилийтара бола бокха низ ба социалистически яхь, яхаш дуц Нина Евгеньевнас. Яхь дика віаштІехьъяккхарца, болхлой квалификаци, цар сакхетам лакхбарца, болхлошта юкъера барт-цхьоагІо чІоагІа хиларца тІа-тІа дукхагІа хул арахеца продукци.

Социалистически яхье даькъа лоац укхаза ерригача бригадаша, сменаша, участкаша, цехаша, берригача болхлоша, инженерно-технически болхлоша. Производства культура лакхъяра, балха тІа кхерамзле хилийтара, доагора-энергетически ресурсаш кхоира, рационализацеи изобретенеи балха тІехьа дикагІйола цех яха сийлен цІи яккхари хьажараш-конкурсаш чакхйоах укхаза. Управленерча ерригача бригадаша тІагІертта къовсам лоаттабу ца баь болх баьб яхаш дІа ца лаьбайтара, кхоачашбеш бола болх ма могга дикагІа хилийтара. Къахьегамен производственни дисциплина теллаерашта моттиг яц коллективе. Ишта къахьегам віаштІехьбаккхарах цхьанкха бригада, участок, смена яц укхаза пачхьалкхен планий тІанйца социалистически декхараши толаме кхоачаши тІехкхоачашин ца деш.

Предприятерча хІара болхлочо шийй хьинари низи кхо ца беш къахьег тІанйца декхараш хамал хьалха кхоачашдара. Цар даьхача толамий итогаш а яь, котбаьчнарашта совгІаташ дІалуча хана шийй тайпара цІей хул из. «Грознефтегаз» мехкдаьттагазови управлене болхлоша, инженерно-технически болхлоша хьинаре даькъа лоац Кхачан программа кхоачашъеча а.

З. СИЗОВА,
«Грознефть» производственни объединене отдела начальник.
А. ЛАДИК,
отдела белхло.

КОЛЛЕКТИВНИ ПОДРЯДА — ШЕРРА НИКЪ

КЕРДАДАР ЮКЪЕДОАЛАДИЧА

915 гектар дІалаьцар совхозе укх шера гурахьа дІадийнача ялато. Из дерригa а кха тха цхьоалагІча отделене леладир. Хьинар кхо ца деш шоашта могар дир тха механизатораша 1983 шерара ялат дика хьувнъийтара. Іа къахьегарга хьежна беркат хьалу лаьтто а. ХІаьта укх шера тха механизатораша хьийга къа дайнзар. План 22 центнер йолаш хІара гектара тІара віаштІехьдаьлар 25 центнер ялат чуэца.

Вай республике кІезига дац тхачул дукха лакхагІа хьувкъам кхебаь боахамаш. ХІаьта а, тха хьалашка хьежача оаха чуийца хьувкъам а во бац. Дерригa а лаьтташ хий дехкаш дац тха.

Болх ипатовски хьисапе віаштІехьбаккхар бахьан долаш, цхьаькха хІама ца дайташ лоацача хана — бархІ балха дийнахьа гурахьа дІадийна дерригa ялат чуийца баьлар механизатораш. ХІанз тха еррига уйлаш тІадоагІача шера хургболча хьувкъама тІаерзаьь я.

Нарарча шеро тхона цІаькха а хьахьекхар: дерригa кхашнара балхаш агротехнико дІа ма деххара дир мел лоархІаме да. Цудухьа ялат чуийца мукъаяьннача участкашка цу сахьате лаьтта аха агрегаташ араяьхар механизатораша.

ХІанз лаьтта оахаш йоалл балха йокха опыт йолаш волча трактористa Бимурзаев Іаьлас кулгалду цхьа звено. Звенова чубоагІа дикагІбола механизатораш Элихаджиев Мухьади, Мухтаров Лаьча, Алиев Рамзан. Уж берригаш а даакъа лоацаш хилар ялат чуэцача. ХІаьта цигача царех хІара не ше тІанйца социалистически декхараш толаме кхоачаш а дир. Ишта дика къахьег звенос лаьтта оахача а. Дийнахьара норма кхоачашца еш цхьанкха а вац. Веппа хила а йиш яцар, хІана аьлча звено коллективни подрядагІа къахьегаш я.

ДІадахача шерарчул лаьтта дуккха сихагІа оах хІанз механизатораша. ХІанзлехьа аьха а аьха Іодихлад 780 гектар гурахьа ялат дІадувргдоза лаьтта. Укхаза аьа доагІа болх сиха бар пун дикаль ца Іаткъалга. Балха динала тІаьхьокал лоаттабара отделене віашагІъеллача комиссес массаза а тІехдика мах бу звенос баьча балха.

Мишта карагІдоал Бимурзаев Іаьлий коллектива могагІа дале а шийна тІадилла декхар толаме кхоачашде?

Механизатораш дика кхийтаб — коллективни подрад балха юкъейоалаяр толамга долхача наькъех эгтара лоацагІа а тешаме гІа а бар болгах. ЧІоагІъеннай коллектива къахьегамен производственни дисциплина, бухсоцаш хьакулар дукхагІеи дикагІеи хилийтара наькъа безам гІабалиб, айбеннаб болхлой бехктохкам. ХІана аьлча, хІанз цхьанненгара даьнка гІалат еррига а коллективана Іаткъ. Цудухьа, Іаьлий звенона чубоагІа хІара механизатор коллектива юкъарча гІулакха доккхагІа даакъа юкъедахьа гІерташ, дикагІа къахьега гІерташ ва. Цу дерригне а карагІдоалийт цу звенона шийна тІадилла декхар массаза а дизза кхоачашде, чІоагІбу наькъа барт.

Цу хьакъехьа цхьа масал доаладе безам бар са. Укх шерара ялат чуэцаш тха юкъе кхьача ха яр из. Комбайнерашта юкъе хьалхе лелаеш хьайоагІар Бимурзаев Іаьлий звено. Къаьстта дика толамаш доахаш хьавоагІар Элихаджиев Мухьади. Социалистически яхье шоллагІа моттиг а яьнкха, хьалхара моттиг хьаяккха гІерташ къовса а веина къахьегаш вар Мухьади. Цхьабакьда, Мухьаде эгтара чІоагІагІа хьинар айденнача хана цун комбайн сецар... Агрегат цха тоае дикка ха езар. Комбайн эгтара бехктохкамен эшначеи дика йохарах чІоагІа бехам хиннабар Мухьадена. Бакъда, коллектив цу сахьате сиркагІъяьлар шоай новкъоста. Цар доп делар дехачунна котамета дІаоттаде керда мост хьада совхоза инженерашта віаштІехьдоале. Кхай тІа комбайн тоае. Са довча хана, кхыча боахамера лаха а леха инженерашна хьерa эша латхая. Бийса хиннаяр, бакъда. Мухьаде новкъостех цхьанкха а чуваханзар. Машиний фарашца аре сийрда а яьккха, кІаьдбалар дац а денна боахкаш бар уш шоай новкъоста комбайн тоаеш.

...ШоллагІча дийнахьа цхьаннена тІехь шоллагІъяр а йолаш, ялат хьоахаш йолхача агрегаташца юкъе яр Мухьаде комбайн а.

Лаьтта оахаш боахкача механизаторий балха тІара безам совбаккхара йоагІаш йола йоакхо ю совхоза кулгалхоца. Техника ехача из цу сахьате кхай тІа тоае кийча ба цигача массава а дежурство дІахьош бола механики Такиев ИбрахІими слесарь Умархаджиев Ширвании. Делкъе ха хьетІакхачача механизатораща бригади стане біайха, чим бодаш кхача кийчбу совхоза новаре Маштаева Таис. Дика кийчдаьд социалистически яхье хьалаш. Задани кхоачашъеча звенона чубоагІача хІара механизатора доагІача алапена кхы а 25 процент ахча тІакхет. Цу дерригне наькха дикагІа къахьега безам тІабохийт.

Іаьлас кулгалду звено дага я гурахьа ялат дІаде дизза дерригa а лаьтта укх бетта кийчде.

ІэрбІ ГЕБАЕВ,
Урус-Мартановски районa «Красноармейский» совхоза № 1 йолча отделене управляющи.

«Союзавтоматстром» ВНПО Грозненски опытно-экспериментальни заводе болхлошта юкъе дикагІчарех лоархІаш я монтажница, кагирхой хьехамча, коммунистически къахьегама ударник Верингор Нелла Михайловна. Ше коммунист хиларах тарра шийй новкъосташта дамм хьоккхам телаш хьинаре къахьегаш хьайоагІаш я из. Ишта дика болх а беш, шийй кьехамча санна дика толамаш доахаш я монтажница КПСС членалла яха кандидат йола Вилалова Роза. Старопромысловски райсовета депутат а я из. Цхьа смена дІаяхийтац цо шийй нормаш 120—140 процент кхоачаш ца еш. Цу шинне а хьаьеш йола продукци дикеи тІехдинеи мара хилаш, цу духьа цкъа дІаелча йиа ца ерзаеш дІайохийташ я из.

СУРТА ТІА: (аьрдехьара аьттехьа) шоаш хьаеча продукцега хьожаш ба радиоаппаратура монтажницаш Р. Вилалова и Н. Верингора.

И. ПЛИЕВА сурт.

Грознерча Сайханова цӀерагӀча улицагӀа хьалдеш да ацетонови завода болхлошта лаьрхӀа дола 104 квартира йола цӀенош. Цига белгалбьнна дика къа а хьегаш, шоай сменни нормаш 125—130 процент кхоачашъеш ба маляраш-штукатураш Улубаев Мухьмад, Бабенко Лида, бригадир Асуханов Жумалат, кхыбараш. Шоай декхараш даим тӀехкхоачашдарал совгӀа, шоаш кхоачаддеча гӀишлон балхашта юкъе цхьаккха тайпа брак ца йитар.

СУРТА ТӀА: отделочникаш М. Улубаев, Л. Бабенко, Ж. Асуханов.

И. ПЛИЕВА сурт.

●

Даим социалистически яхье хьалха а латташ, шоай пятилетка хьонкам телаш бола болхлой кӀезига бац Грознески ремонтно-механически заводе. Уж хьоахабича эггара хьалхарчарца цӀи йоаких предприяте кулгалхоша шийн балха тӀа йоккха опыт йолча шлифовщика, коммунистически къахьегама ударника Чумагин Виктор Павловича. Шо хьаеш мел йола продукци дикен тӀехдикен мара хилийтац цо. Цудухьа цунна бокъо енай шийн тамагӀа а долаш продукци ярахеца. Цхьаккха смена дӀаяхийтац Виктор Павловича шийн норма 125—130 процент кхоачаш ца еш. Цудухьа хӀанзалерьа рапорт деннад цо пятилетка хьалхарча кхаь шера план кхоачашъярах.

СУРТА ТӀА: шлифовщик В. Чумагин.

З. БАТЧАЕВА сурт.

●

ПРЕССА ТЕШАЛ ДУ

СИЦИЛЕНА ТӀЕРА РАКЕТИЙ ӀИНДАРГӀАШ

Галет дешарашна йоазийт лоац а хь гӀалгӀай меттала хьажна «Варкайт» яхача газета тӀера малхбузенгерманск журналиста Хорста Бухвальда статья.

...Комизона гонахьа оьза теха мажиш да. ЦӀа саьна цӀа доля уж артишоковн аренашкарча даьгӀенашца дика гош да. Комизо чуйоагӀа Рагуза яха проминии Сицилe эттара йӀаьхий арех я.

Моттигера бурмуйш вен оттаяра тӀера ба. ХӀара цӀоатта дийнахьа города 30 километр гаьна уллача форда йистерча Марина ди Рагуза яхача курорте а баьхие кӀира льеса лаьттача цӀоай виллашка Ӏоаоаш уж. КӀираьдийнахьа сайриена керттерча улица тӀа арабоал уж салаӀа. Нахага хьажа а, цоаш дӀахьокха а, нердагӀа доля бараньа дӀагойта а. Ах бийса яла ах сахьат дусаш бӀалгӀа саина къайла боал уж. ТӀакха тхьайсе дӀаотт город-бӀалгӀа.

Бакъда, цун цхьадолча цӀеношка унх бӀаьсти баьхкар американски салтий. Яьний нахаца гӀулакхаш дац, уж бӀарга а гац наггахьа мара. Сен даьхкад цо укхаза, аьнна моттигерча нака хаьттача белажаш сеттаю цар. Бакъда, форда йистерча курорте массанена а хов американцаш укхаза сейна баьхкаб.

Города юкерча «Мальоко» яхача къаьнарча аэродроме тӀъамаш доля ракеташ дӀаоттае лаьрхӀача дена моттигерча наькa салем байнаб. Укхаза европейски мехкашкара бӀаьш нах ух тӀема духьаларча демонстрацешка даакъа лаьар духьа. Машара тӀехьа къувсачарна духьала бувл геравлашца киийбеина молодчикаш. Уж полице лелхабу. Моттигерча наха хӀанзарчоа хала кхетаду укхазара гӀулакхаш.

Теша йиш йий-теш машарерча чатарий городокерча наха зодий гӀулакхаш дӀадаларах бола беж тӀабилла а ракеташта духьалара выступленеш ача даакъа лоацараш «Малхбоалено» кхоабаш ба аьнна берригаш тешабе гӀертача города бургомистрах а? Е машар тӀехьа къувсача моттигерча организацие гучадаьккхар. «Мальокие» хьалхагӀа тоха американски гера дӀаоттадара гуччахьа тӀехьволча бургомистра-социалиста Каталанос американски Ӏу хилар шийна тӀааздар да бакъ?

Дукха ха йоацаш укхаза хьайир «Эль Пераэно» яхе поселок, цен ду бассейн, теннисни корташ, лоазара берий площадкаш а йолаш. Хьанна лаьрхӀа? Сицилийски ахархой ка а ахча а дац теннисех ловза. Комизона гонахьа хозача цхьая моттиге хьалъеш я «Клаб Хаус». Хьанна лаьрхӀа? Сицилийцаш цига гӀоргбац, уж цоай барашкен кафешкен гулалу.

Комизорабарийн ресторанийн дашка дукха ха йоацаш дӀахайтар цоай меню английски меттала даькка дезаргдолга. ХӀана? — хаьттар «Бар-спорт» яхача ресторана даса, хӀаьта из де а тиганзар. Шийн эзар мехкахочоа моттигаш йитта шийта аьннча американцаш цо жоп делар: «Шо довзаш а мах массаза хургба со волча».

Гуча ма даллара: «Эль Пераэно», «Клаб Хаус» хьалъе контракт ийцар айкха бувзам болаш ва Каталаноца. Доккхий военни чинаш доларцен Рейгана администрацие членашцен вӀашагӀкхийта США хинначул тӀехьагӀа, из цӀавеча дена долларий пачкаша тӀаик аьнна хьалдиваз цун кисаш. Ахчах хьакигӀац оал, бакъда Каталано кисашкерча долларех из оалалургдац.

Кастта «Мальокона» 50 миллион доллар мах бола керда объект дӀалургйолаш я. Комизо бахача наха шоашка хетт цу бӀежача доллерех цу кисаша шоай кисаш хьалдузалга хилийта йиш яй. НийсагӀа хургдацар гӀиашло хьалъеэга сошаде яха тӀахьесам мы а цӀоагӀагӀа хьаллаьцача. Цунна култаш ядаьд Комизорча 28 эзар саго, хӀаьта еррига Сицилe—1,2 миллион саго—тӀайрен тӀа бахарех даьлагӀча даькъо.

Бакъда, ракеташта духьаларча болаже йьнарегӀа юкъебаха царна новкъарле ю дӀаяхача замах юкедисача зенерча гӀулакхаша. Иштта, дӀадахача шера машар бахьая къовсам доаттабераца Комизорча цӀенна наӀараш тӀа хьалтехар ядерни тӀом хилара изерамах хоам биш йола листовкаш, цуна раьза хиланзар моттигера нах, хӀана аьлча цӀен наӀар тӀа даь моллагӀа йоазув вадар хургхиларах бола хоам лоархӀ цар. Е «Мальокно» юкерча чатарий лагерера бараш лелхабича уж ратуша хьалхашкарча майдан тӀа Ӏохайшар, хӀаьта обычешна диллача цига гулбала йиш яц ха яхе маӀа нах мара.

Укх шера бӀаьстено хьахьекхар моттигерча наьха сацдетамо дикка гола техалта. Машар бахьан къовсам доаттабеча 60 кхалсагаца цхьана Комизорча итт кхалсаго даанъа лаьцар хьалхатоха ракеташ дӀаоттаяра духьала яьча демонстраце. ЗӀамигача итальянски городона бахархоашта дика хов американски салташа укхаза цоай оамалаш лаьаргйолга. Мафека хов шийна цох бокха пайда баргболга. США салтий гучабаьннача наркотикаш а йохк проституци а хул.

«Тхо долх Сицилех бокъона ракетни база хиларга»,— аьлар сога машара тӀехьарча моттигерча организацие председателa Джакомо Саньеса. Цу тайпара изерама кӀийле йолаш я.

Неброде лоамашкерча Мистретты яхача ворӀ эзар саг вахача юрта ратуше хьажаьл дар НАТО тӀема гӀулакха тӀерча шие саго. Цар тӀагӀертта бургомистрга хьадехар «полигон» йиллара лаьрхӀача 22 эзар гектар хулача моттигага хьама бокъо дала. Бургомистра из цу сахьате кхетадир: Комизона тӀехьа укхаза американски тӀъамаш доля ракеташ дӀаоттадра цхьаьнха площадка хьаерга. Ше из бокъо лургйоацилга иштта даьшнар: «ТӀехьарча 30 шера Мистреттера дӀабахаб бахача нахах 45 процент, моцало лелхабаь. Лаьтта дӀадаинхаро юрта баха нах кхы а дӀабохийтаргба, хӀаьта хургдар ха хала да». Полигона лаьтта дӀаделча хьайбаш лелаедеча пхи эзар сага вахара кӀийле хадаргба.

Комизо саина Мистретте баха йах а доллараша Ӏехабе гӀерт. Геравшарча инзий пикалаш хьайбаш леладерашта лаьттах дикиа ахча дала гӀерташ зела дукха ха я. Ахархоех цхьаьнкха а Ӏехаевнавац хӀаиз а. ТӀема полигон хьалъяра духьалара комитет а вӀашагӀъелла цар.

1787 шера 4 апреле Гете Палермона къулбелъа Оретто яха хин аре йолча Ӏалами «бухдуала бернатн» хозденна волаш цхьаннe дийнар цуния укхазарча моттигашка Ганнибала даьча доккхийча тӀемах. Гете бохам хиннавар. Тоьал во да, аздора цо, дӀийнйнеча хӀамашта кастаста пиллеца ца бийттача говрашй а ниха а кораш тӀабеттар. Машера сурто хьалдиза дог уж тайпа кӀама хӀаланду гӀулакхаш даьа а дохийташ доквле делац.

ХӀанo сицилийцашта болам хинна шоай кхаьшта кораш тӀабеттанах. Пентагоновски стратегий планашца нийсдича хӀама хӀалакдеш хиина Ганнибала тӀемаш — дош довца лоазараш Сицилийцаш сагатдена ба еррига Сицилена кхерам тӀаоттана.

(АПН).

«КЪАХЬЕГАМА ВЕТЕРАН» ЯХА МЕДАЛЬ КЪАХЬЕГАМХОШТА ЯЛАРАХ ДОЛА

НОХЧ-ГӀАЛГӀАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

1974 шера 18 январерча СССР Лакхехьарча Совета Президиума Указага хьежна дукхача шерашна цӀена къахьегарахь къахьегаме нарагӀдаьшарий хам беш СССР Лакхехьарча Совета Президиума цӀерагӀа «Къахьегама ветеран» яха медаль лойла:

СТАРОПРОМЫСЛОВСКИ РАЙОНЕ

«Терек» яхача мебельнодахчах хӀамаш еча производствени Нохч-ГӀалгӀай объединене гӀолла:

Ахмадов Дауд Ахмедовича —грузчика.
Аушева Японций Миновсена — пенсионеркана.
Бакалир Раиса Васильевнана — комплектовщицана.
Бережнева Клавдия Андреевнана — отделочницана.
Бондарева Анна Степановнана — инженера.
Дьяченко Надежда Алексеевнана — машиниста.
Жовнер Валентина Яковлевнана — отделочницана.
Жемчужная Апполинария Ивановнана — кладовщична.
Забелина Валентина Александровнана — пенсионеркана.
Замуреева Валентина Егоровнана — пенсионеркана.
Иванникова Любовь Федоровнана — шлифовальщицана.
Иргизцев Дмитрий Ивановича — столяра.
Карагодин Николай Ивановича—станочника.
Корипова Ювпаза Ӏайшени —столяра-ремонтника.
Козлова Раиса Федоровнана—сушильщицана.
Никулина Пелагея Алексеевнана—прессовщицана.
Стрельникова Нина Ивановнана — шлифовщицана.
Ужахова Устарха Лядейна — отделочницана.
Устарханов Ахмад Султановича — пенсионера.
Филипченкова Валентина Федоровнана — комплектовщицана.
Шудакова Павла Александровнана — бригадира.

«Старогрознефть» НГДУ ЖКХ гӀолла:

Асеева Екатерина Дмитриевнана — няняна.
Бешек Валентина Ивановнана — пенсионеркана.
Ведякова Маргарита Алексеевнана — воспитателя.
Гиос Мария Илларионовнана — уборщицана.
Гаврилова Лидия Ивановнана—няняна.
Дементьева Анастасиина — пенсионеркана.
Золотухина Екатерина Имамудиновнана — санитаркана.
Котенко Нина Георгиевнана—пенсионеркана.
Лукошина Вера Герасимовнане — детсада заведующена.
Малышева Мария Михайловнана — каменщика.
Овчаренко Лидия Ивановнана — пенсионеркана.
Тихомирова Екатерина Агафоновнана — банщицана.
Сологтуэина Евгения Стефановнана — швейцара.
Шушпанова Александра Михайловнана — пенсионеркана.
Шишкова Екатерина Ивановнана — пенсионеркана.
Эсенбаева Хаба Темсиевнана — уборщицана.

«Грознефть» объединене трубно-инструментальни базе гӀолла:

Наливайкина Александра Яковлевнана — машиниста.
Шахтамирова Даузана — грузчицана.

«Союзавтоматстром» ВНПО Грозненски экспериментальни заводе гӀолла:

Костюченко Раиса Ивановнана — маляра.
Коршунов Александр Николаевича — пенсионера.

1436-ча грозненски автоколонне гӀолла:

Колодин Петр Петровича —пенсионера.
Хлевова Зима Петровнана —диспетчера.

Нохч-ГӀалгӀай гӀишлои управлене № 105 йолча [illegible] гӀолла:

Гулуца Вера Николаевнана — штукатура.
Побережная Прасковья Дмитриевнана — болхлочоа.

«Трансмаш» яхача заводе гӀолла:

Алексеева Вера Ивановнана — штамповщицана.
Василенко Татьяна Леонтьевнана — йоккхагӀйолча инженера.
Исаев Николай Ефимовича — слесара.
Полищук Иван Михайловича—столяра.
Рачинская Анна Тимофеевнана—машиниста.
Татарина Елена Степановнана — мастера.
Цыбанюк Ефросинья Тимофеевнана — мастера.
Чернова Анна Ивановнана —слесара.
Шевченко Ксения Ивановнана—пенсионеркана.

Грозненски ремонтно-механически заводе гӀолла:

Комаров Андрей Васильевича — пенсионера.
Краснова Надежда Ивановнана — крановщицана.
Крайблат Матвей Антоновича — газоэлектросварщика.
Майский Олег Алексеевича — кузнеца.
Смутиня Николай Петровича—шлифовщика.

Грозненски [illegible] механически заводе гӀолла:

Моржакова Евдокия Максимовнана — транспортировщика.
Попова Мира Моисеевнана — снабженена йолча инспектора.

«Чечингсельстрой» треста аьшкабетонни конструкцей заводе гӀолла:

Козлов Анатолий Васильевича — электросварщика.
Подберезная Надежда Трофимовнана — кочегара.
Фомина Лидия Федотовнана — пропарщицана.

Бурув тохара балхий Грозненски управлене гӀолла:

Магомадов Ахмад Ахматовича—такелажника.
Сидельникова Матрена Михайловнана — оператора-коллектора.
Шамардин Илларион Филипповича — пенсионера.

«Грознефть» объединене Старогрозненски УТТ гӀолла:

Авенченко Константин Устиновича — пенсионера.
Жидков Дмитрий Егоровича — тракториста.
Кузьмин Прокофий Сергеевича — кладовщика.
Краснов Андрей Николаевича — токаря.
Лисицкий Иван Алексеевича — машиниста.
Попов Иван Михайловича —машиниста.
Самохвалов Иван Максимовича — газоэлектросварщика.

«Грознефть» объединене бувзама конторе гӀолла:

Давыдова Ульяна Ивановнана — телефонисткана.
Нехаев Виктор Владимировича — участка начальника.
Никифорова Евгения Евдокимовнана — телефонисткана.
Панфилова София Афанасьевнана — телефонисткана.

«Старогрознефть» НГДУ орсе гӀолла:

Аксенчест Нина Петровнана—буфетчицана.
Ботникина Мария Филипповнана — повара.
Бухреева Надежда Алексеевнана — кассира.
Здравдрадынская Антонина Петровнана — повара.
Епифанцева Мария Ивановнана — хьакхарчий ферма болхлочоа.
Идуев Магомед Саевича — ӀамагӀволча продавеца.
Кураев Мада Магомедовича — тика заведующена.
Попов Алексей Ильича — газоэлектросварщика.
Плотникова Лидия Георгиевнана — йоккхагӀволча продавеца.
Титова Дарья Григорьевнана — болхлочоа.
Шамотенко Екатерина Семеновнана — повара.

№ 7 йолча треста Грозненски МУС автобазе гӀолла:

Гермаш Александра Васильевнана — болхлочоа.
Кубышкин Андрей Андреевича — шофера.

Жилищни боахама производственни управлене ремстройучастке гӀолла:

Маканков Алексей Николаевича — газоэлектросварщика.
Фирстов Александр Павловича — плотника.

«Росхультторг» грозненски межреспубликански оптови базе гӀолла:

Занка Клавдия Даниловнана — пенсионеркана.
Хмельницкая Зинаида Петровнана — бухгалтера.

№ 6 йолча школе-интернате гӀолла:

Григорян Люся Саркисовнана—воспитательницана.
Назарова Валентина Васильевнана — хьехархочоа.

Кхыча предприятешка гӀолла:

Бульбин Тимофей Ильича — «Чечингушснабсбыт» универсальни объединене болхлочоа.
Жарский Алексей Алексеевича — «Севкавкоопстрой» треста № 5 йолча ПМК пенсионера.
[illegible] Елена Ивановнана — № 17 йолча юкъерча школа пенсионеркана.
Мезенцев Владимир Ильича — «Южмонтажавтоматика» треста специмонтажни управлене газосварщика.
Поздняков Константин Тихоновича — «Грознефть» объединене Грозненски УТТ пенсионера.
Самошина Мария Матвеевнана — «Грознефть» объединене тампонажни конторa техника.
Швецова Нина Степановнана — «Союзнефтегазпереработка» яхача ВПО газ чакхйоахача завода пенсионеркана.

ЛЕНИНСКИ РАЙОНЕ

Грозненски горплодоовощторге гӀолла:

Амагов Юсуп Наврузовича — продавеца.
Абубакарова Саидата — болхлочоа.
Асрьянц Сергей Аванесовича — болхлочоа.
Арсаханов Саим Арсахановича — продавеца.
Бисултанов Аламунат Ганаевича — фасовщика.
Григорьянц Роза Арсеновнана — болхлочоа.
Голосова Антонина Максимовнана — продавеца.
Замахшариев Сулейман Алаудиновича — продавеца.
Мезенцев Иван Александровича — слесара.
Мазаев Хамктате — болхлочоа.
Наурбиев Заурбек Бариевича — продавеца.
Слинина Марфа Романовнана — болхлочоа.
Шерипов Эсиева — тика заведующена.
Янурхаев Нерим Байраевича — болхлочоа.

«Чечингвлаводовощхоз» яхача объединене ПМК гӀолла:

Касумов Азеь — каменщика.
Клоца Владимир Алексеевича — экскаваторщика.
Харук Лидия Савельевнана — бухгалтера.

«Автоспецоборудование» яхача грозненски опытно-экспериментальни заводе гӀолла:

Березкин Леонид Филипповича — инженера.
Гончарова Мария Тимофеевнана — болхлочоа.
Долгих Василий Александровича—каменщика.
Лачевский Николай Ивановича—фрезеровщика.
Мустафинова Магира Зикуровнана — модельщицана.
Марко Ефим Терентьевича—газоэлектросварщика.
Пулычев Борис Андреевича—инженера.
Янушевич Пелагея Стефановнана — вулканизаторщицана.

№ 1 йолча Грозненски пассажирски автотранспортни предприяте гӀолла:

Блудова Ефросинья Васильевнана — кассира.
Гильц Владимир Эмильевича — водителя.

Грозненски молкомбинате гӀолла:

Иванова Анна Михайловнана — пенсионеркана.
Корягина Ирина Ефимовнана—инженера.

«Чечингбыттехника» яхача республикански производствени объединене гӀолла:

Козеродов Павел Степановича — часовщика.
Хабиров Султан Сесиевича —часовщика.
Якушева Валентина Степановнана — йоккхагӀйолча бухгалтера.

НГӀАССР пиказдрова республикански наркологически диспансере гӀолла:

Аниськина Ольга Николаевнана — раздатчицана.
Коцюбюк Раиса Петровнана — санитаркана.

Туберкулеза дуьхьларча диспансере гӀолла:

Ливанова Лидия Дмитриевнана—медсестрана.
Николюк Лидия Федоровнана — рентген-лаборанте.
Савелко Вера Степановнана—медсестрана.
Шукшинова Мария Михайловнана — санитаркана.
Ягодинцева Лидия Ивановнана — лора-фтизиатра.

№ 2 йолча школа-интернате гӀолла:

Арустамян Амалия Алексеевнана — техничкана.
Гиньво Зинаида Григорьевнана — пенсионеркана.
Королева Галина Николаевнана — пенсионеркана.
Колос Мария Ильиничнана — воспитательницана.
Масаева Евдокия Васильевнана — техничкана.
Рыжкова Валентина Павловнана — воспитательницана.
Щевелева Мария Павловнана — няняна.
Эфендиева Гульжанат Джемалдиновнана — техничкана.

№ 32 йолча юкъерча школе гӀолла:

Зеленина Юлия Петровнана — пенсионеркана.
Подорожный Андрей Георгиевича — военрука.
Потапкова Софья Ивановнана — пенсионеркана.
Ширалина Вера Петровнана — пенсионеркана.

СССР Минмонтажспецстроя «Центроспецстрой» «Знак Почета» яхача ордена треста специализировани управлене гӀолла:

Вагнер Андрей Конаратьевича — управлене начальника.
Гельхаев Вахийна — грузчика.
Курченков Василий Ивановича — слесара.

«Красный молот» яхача заводе гӀолла:

Бабенко Раиса Ивановнана —машиниста.
Велчанова Ядвига Андреевнана — сортировщика.
Вострова Прасковья Ивановнана — пенсионеркана.
Зибирова Мария Дмитриевнана — транспортировщика.
Клименченко Мария Александровнана — рассыльнена.
Кулешова Зинаида Васильевнана — сверловщицана.
Казанцева Мария Михайловнана — токаря.
Лисицина Любовь Михайловнана — болхлочоа.
Львов Александр Александровича — механика.
Машай Зинаида Тихоновнана—лаборанте.
Нестеренко Анна Яковлевнана—болхлочоа.
Никитина Евдокия Тимофеевнана — штамповщицана.
Нигматулин Гафисгул Сайфулович — пенсионера.
Прибыткова Мария Михайловнана — транспортировщицана.
Рейхерт Владимир Ивановича — комплектовщика.
Разоренов Михаил Николаевича — пенсионера.
Ракова Антонина Филипповнана — комплектовщицана.
Рубанова Таисия Ивановнана — кладовщицана.
Сайфутдинов Ханафи Иматовича — кузнеца.
Филатова Ольга Никифоровнана — пенсионеркана.

НГӀАССР культура министерстве гӀолла:

Бадалова Устинья Дмитриевнана — кассира.
Гуменюк Мария Григорьевнана — машиниста.

Кадырова Пелагея Ивановнана — курьера.

НГӀАССР хьун боахама министерстве гӀолла:

Бутаева Антонина Ивановнана — керттерча бухгалтера.
Полянская Анна Ивановнана—пенсионеркана.

№ 9 йолча горбольнице гӀолла:

Глазунова Лидия Моисеевнана—санитаркана.
Даланова Османа Мадинайна — медсестрана.
Киселева Антонина Николаевнана — медсестрана.
Крылова Анна Алексеевнана — медсестрана.
Прусенко Вера Федоровнана — медсестрана.

«Грознефть» объединене производствени гӀулакхаш дара йолча центральни базе гӀолла:

Дугиев Иса Ӏумарбека — кузнеца.
Дугиева Асланбека Эсена—болхлочоа.
Кучерявенко Александр Филипповича — пенсионера.
Нетребина Петр Николаевича—слесара.
Севостьянов Александр Васильевича — инженера.
Севстунова Екатерина Федоровнана — кладовщика.
Ярощенко Прасковья Васильевнана — машиниста.

Кхыча предприятешка гӀолла:

Бочарова Клавдия Ивановнана — Грозненски производственна швейни объединене швеяна.
Григорьева Римма Николаевнана — «Плодсемовощпромхоза» йоккхагӀволча агронома.
Гуртовенко Мария Ивановнана — № 3 йолча поликлиника пенсионеркана.
Гончаренко Степан Андреевича — Нохч-ГӀалгӀай транспортни управлене СМУ кадраша волча инспектора.
Демченко Вера Матвеевнана — № 1 йолча гӀишлои материалий комбината каменщика.
Качалова Августа Георгиевнана — пожарни охрана коменданта.
Курдинова Мария Зиновьевнана — культпросветучилища преподавателa.
Пономарев Иван Даниловича — «Пчелосовхоза» пенсионера.
Порошина Анастасия Владимировнана — санэпидстанце санитаркана.
Семынин Егор Петровича —бувзама производственно-техническа управлене автобаза шофера.
Сазонов Виктор Андреевича — швейни производственни объединене электрика.
Шабанов Василий Федоровича — НГӀАССР юрта боахама министерства пенсионера.
Шеховцов Владимир Степановича — «Грозненский рабочий» яхача издательства йоккхагӀволча наладчика.

Нохч-ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.
Нохч-ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИЙ.

гор. Грозный.
1983 шу. 30 июнь.

Дувен техника дикагӀйолча образецел эшашагӀа йоацаш машинаша оборудовани хьаю Социалистически Чехословаке конструктораша. ХӀара шера предприяте карaерзаю кердача машиний 200 совгӀа образец, хӀаьта уж арахеца а йолаш.

Технически майра решени, кӀаьзарча хаьарча машиностроенена тӀехкхьара нарегӀдаьнар балха юкъедоаладар саина хӀама лархӀа доагӀа Нове Место—на Метуе яхача городерча сэа-йоккхача машиностроене заводе хьаяь йола «СМЕ-130» яхача скрепера керда модель.

СУРТА ТӀА: скрепер «СМЕ-130» испытани ача кана.

ЧТК—ТАСС сурт.

СИХАГIА ОАРЦАГIОВЛА БЕЗА

РЕЙД

Дукха ха йисанц дешара шу дIадоладала, школе довгIа бераш дика тоалуча классашна IохоВша деза. Дешара шера Назрановски школаша мишта кийчо яьй хьожаш хилар укх денощка газета рейдови бригада.

Тхо дахар № 2 йолча СурхотIарча юкъерча школе. Басараш хьекха, хоза кийчлуш яр классаш, уйче, хила езача тайпара оттаь латтар мебель, хийцалар дохкаденна ийнаш.

Педколлективо, школа директора Аушев Ахьмади Беслана, завхоза М. М. Евлоева цIенхаштта йоакхо яьй школа ханнахьа кийчъяра. Эшаш йола гIишлон материалаш ханнахьа Iалаш а ярь, бераш чухеццаше дIадоладаь хиннад цига ремонтив билхаш.

ХIаьта хIанзе я кийчъяь лаьнай физика, химе, математика, биологе, кхьдча дешара предметех йола кабинеташ. Из болх беча дика новкъостал даьд хьехархоша З. Ю. Евлоева, А. А. Аушева, Х. Н. Нальгиевас, Р. М. Аушевас, технически болхлоша К. И. Аушевас, М. Ю. Нальгиевас, А. М. Аушевас, кхычар.

Ший дешархоша къаьстта дика гIо дир хьехархочо Л. А. Богатыревас, цун дешархоша Л. Аушевас, Я. Эстамирова, Л Евлоевас хьинаре диакъа лаьцар ремонт еча.

Иштта бераш тIаэца кийча я №№ 1, 3, 4 йола Назранера городской школаш а. Из ала йиш ли Назранерча № 2 йолча юкъерча школах (дир. С. М. Арсельгов).

— ЦхьоалагIча иоче болалаьй оаха ремонт, — йоах С. М. Арсельгова. — Хьинаре болх а бир тха хьехархоша Л. Х. Инарикевас, Л. У. Бекмурзиевас, Т. У. Мальсаговас, Л. Х. Баркинхоевас. ЙиссалгIча классе деша лаьтIача бераша басар хьокхаш, классаш тоаеш болх бир. Цхьйтта предметии кабинетех йиштта кийча я. Ши-кхо шу хьалхи, къаьнарча школана хьатIаьлй тхона кхы а помещени. Цун тхов ладар чуухаш хиларах хувцв безим ба. ТхоаЙ ийзашца из дешIаштIехьдаргдаш тха. Заявка я из тоабара ахча а УМС-2 оаха дIадена дукха ха я. бакъда хIанз а тхов тоабанза ба. Ладар Iочуухарах 300 дешархо кхоалагIча сменагIа деша дезаш ба.

Укх шера март бетта аьшмах ль карт школа гопахьа дIаоттае болабеннабар цига Б. Шадькиева кулгалдеча гIишлон - ремонтии управленера болхлой. Ахвнахьа а кхачале болх дIахо ца а беш битаб цар. Районос ахча хьахийладац яхаш уж балхаш ца деш дитад.

Дукха ха яц Пхьилекъонгий-Юртара № 2 йола юкъера школа хьаяь (директор Н. М. Хамхоев). Цудухьа цунна дукха ремонт е езаш яцар. Цхьабакъда, цхьаи кабинете дохкаденна дар ийнаш, тховнах ладар Iочуухаш вар а тесса латтар пенаш, штукатурка Iолийгача юха дIа а ца хьоахаш кIир дIагIайийттаЙ. ХIаьта басар хьекхадар, кIир текаар аьнна къайладарг-дий дохкаденна ий, Iолийги штукатурка?

— Мичав шуи завхоз Г. Янарсанов? — аьлча, школе хинача хьехархоша денна IоЙ иштта дар:

— Янарсанов ший гIулакха Орджоникидзе вахав, воаш — школа ремонт ю болхлой мича бахаб хац тхона.

Иштта наргIата ледар да школи вочa ден тIа хилар, школа тоае сагота хиинабац цига, хинабаларе кхы тайпа сурт хургдар.

Цу юртарча № 1 йолча юкъерча школе балхаш чакхдали гарга дар. Бокъда, цхьа хIама да укхаш белгалданхьц тха безам болаш. ДIадахача дешара шера бераша гулдаь дукха тика аьпи улл дIа-хьа а доаркадаь. Иштта мара эшаш хиинадеце сенна тулдаьд-те из?

Назранерча № 4 йолча городской юкъерча школе ремонт ю яьнаисо а бархI бутт баьнйиб «Электроинструмент» заводера цу школе бода 700 метр тоне кабель цхьацанахьара хьда бола, цудухьа болх ца беш латт 300 берага хIама дайита торо йола столови. Из кабель лахар дIа-тIа в хьа-тIа а дехаш багIа горэлектросетан районох болхлой. Из мегсехкаьа дийцад райисполкома заседанешка, дуккар пайла бий селла «бIаьха» кабель лаха теттара «хала» хилча.

Иштта тхов тоабе безаш, Iочуухаш ладар а долаш латт Насыр - Кертера № 1, СурхотIара № 2, Долаковера, Барсукера юкъера школаш.

Цул совгIа, районерча школашка ца тоъаш ва 200 гарга хьехархо. Цаl е шинъ мара ца ацаре хIама ладар, бакъда, 200 саг дукха ва. Уж хьехархой хьожабара просвещение министерства йоакхо ца йойл, из чIоагIа IатIкъаргда берий знанешта.

Дешара шу дIадоладала теттара гарга да, сенга хьежаш, сатувсаш багIа Грознерча УМС-2, Назранерча РСУ, горэлектросете, районо болхлой. СихагIа оарцагIовла беза уж школай гIулакхи, вIалла а оарцагIаргболаш бале!

Х. БЕКБУЗАРОВ, ВЛКСМ РК районии штаба комсомольски прожектора председатель; Б. ЧАБИЕВ, Назрановски районе халкъе тIахьожама комитета председатела декхараш кхоачашдер; А. САГОВ, «Сердало» газета соб. корр.

«АЗОВСТАЛЬ» ЯХАЧА ЗАВОДА 50 ШУ ДУЗАШ

Донецки область. Ах бlаь шу дизара юбилей дездеш я Октябрьски Революцеи Къахьегама Цlеча Байракхеи ордений «Азовсталь» яха Серго Орджоникидзе цIерагIа Ждановски металлургически завод. Из СССР Iаьрхача металлурге йоккхагIъярех цхьа предприяти я.

Из хьалхе йолалой 1930 шера. № 1 йола цуи домна хьалиэзай 1933 шера августе. Цу хена дена металлургаша лоладаьд 140 тонн чон, арахийцад 100 миллион тонн тоъарии прокат, болат лоладаьд 120 миллион тонн гаргга. Фу хьахьокх цу цифраша? Азовски металлах хьаль рельсаш тоъаргъяр дуней шара гонахьа шозза къе иттаза го баккха.

Къулбехьев Магнитка продукци — чон, болат, прокат, машинанькъа рельсаш, кIора шахташка лелаю крепежни стойкаш, сомача листагIа дола болат, хрустальни вазаш, минеральни удобренеш, доменни шлакаш хьаю гIишлон материалаш... — чIоаттIа къердаш я мехка халкъа боахама тайп-тайпарча доакъошка, дуней 30 совгIа йолча паччахьалкхенашка экспорта дIаухийт.

Завод дегIаенача еррига этапашка бокхха лоархIам болаш хиннай дукха заураш болча нахах латтача цун коллективана юкъера социалистически яхь.

Социалистически Къахьегама шозза Турпала, КПСС ЦК члена мартеновски цеха сталевара Горбань Григорий Яковлевича дIайолаьй «Дикал лакха йолча болатагара — сийлахь пхисабаргага кхачаьца» яха инициатива. Из тIахьехам мехкарча металлургически предприятешка шерра дIабаьржаб.

СУРТА ТIА: сталевар-хьехамча Григорий Яковлевич Горбань (аьодехьара хьа витлагIвар) мартеновски цеха сталеварашти юкъе.

Н. БРУЯ.
Б. ДЕМБИЦКЕ сурт.
ТАСС фотохроника.

КИНОКЛУБ: СЕЛХАН, ТАХАН, КХОАНА

Укх шера талеташ тIа нийсаетта яьлар «Юбилейный» кинотеатре «Кино гозаанчаш» яхача киноклуба заседани хургхиларах йола объявленеш. Дукха, тайп-тайпара киноклубаш я вай кинотеатрашка болх беш, бакъда, из клуб вIалла ца хеттача тайпара дика болх беш хилар. ХIаьта цу клуба цIаьхха зелуш йоацача сагIонах дувца безам ба са.

Клуб хьахила йолалу 1981 шера август чакхбоалаш, оаха «Нохч-ГIалгIайчен кинематограф» яхача цикладара гайренаш чакхъяха йолайнча денз. Шин шера кино хьежарашта хьалхашка къамаьл деш хиннаб кинорежиссераш Мамилов Сулаймбик, Татаев Илез, оператор Куан Николай, Нохч - ГIалгIайчен актераш. Цар гойтад «Лоаман новелла», «Къьестта кхераме бараш», «ГIалай мехка», «Илли», «Нохч - ГIалгIайченах дола дош», «Даймохк», «Нохч-ГIалгIайчен жIовхьар» яха шоай фильмаш, дийцад уж картинаш доахаш даакъа лаьцача актерех. Цу вIашагIкхетарашка бела хьаший хиннаб: Эсамбаев Махьмуд, Умалатова Сажи, Омаев Дагун, Раевский Валерий, Дудаев Муса. Цу дерригача вIашагIкхетараша гIо дир «Кино гозаанчаш» яха клуб хьаяра.

Нагахьа санна вай республикерча актераща вIашагIкхета вай йиш яле, вай республике ца бахача актерех дукхагIа довза безам хилча? Масала, Высоцкий Владимира вахарах дукха довза довш хилча. Фильмай, слайдай, фонограмма гIоица кхоачашде дерхI киноклуба. ХIанз из дувцаш этта дале я, хьадеш хала дар эгара хьалха деш хинна хиларна. Хьалхарча заседание ренетицеш шин бетта хилар. Дика гIо дир звукорежиссера Дарсигов Жабраьила, слайдаш хьеш волча Арастакисяи Геннаде, слайдооператораша Канарев Сергея, Мулкиджаняиц Павела, звукоинженера Дмитриев Александра. Кино хьежарешта сика безалу сайне дIаьхьошбараш, театра актераш Слуцкая Майя, Жирнов Николай, Наурбиев Руслан, грозненски телевидене диктор Водпева Татьяна.

Киноклуба хьалхара заседани кийчйир «Высоцкий Владимир — киноэкрана илленц» яхача темах. Из зрителашта бIарганйра февраль бетта. Заседани йолча хина оаха зрителашта юкъе анкетировани йир. Цар уйла цаI яр — дерригa дика да, бакъда дуцаш дар массарна довзар да. Из теркалдир шоллагIа — «Шукшин Василий — трим йоаца искусство» яха заседани кийчъеш. Из кийчъяра Москве ахийтар бIарча группа. Клуба лаьрхIа Шукшиних дувцаш интервью еннаяр РСФСР заслуженни артистана Г. Буркова, Л. Зайцевас, кинорежиссера, РСФСР Паччахьалкхен преме лауреата Ю. Григорьева, культура института профессора П. Чекалова. Композици кийчъеш пайда ийцабар Шукшина гаргарча сага, город Гудермесе вехача А. Кукcина ший архивах. Иштта йIаьхий материал хиларах композици а геттара дика хилар. Из гойтар апрель бетта.

Чакхъьаккхача цу заседане 2000 совгIча сагата шоай уйла дIаязъйитар. ХIаьта дика тIаэцаш хилча, болх бе хоеш хилча из гIулакх дIаходахьа а республикал арахьа заседанеш чакхъяха а лаьрхIар.

Дукха ха йоацаш клуба членаш Орджоникидзе баха хилар. КъулбаседаХIирий республика 60 шуи автономии республика столицеи 200 шуи дизара хетальча мероприятешка даакъа лоацаш дукха дика материал гулйир вошал долча республика цу цIейшта хетаьль композици кийчъяра, цу дувцаргда шин республика юкъерча доттагIалах. Цун юкъе даакъа лоацаш хургба иштта шин республика художникаш, яздархой, артисташ, музыканташ, [illegible]тографисташ.

Август — октябрь беттанка киноклуба ший заседанеш ергъя Пятигорске, Кисловодске, Черкесске, Зеленчуке, Ставрополе. Иштта вайцигарча — Гудермесерча, Ножай-Юртарча, Шелковскерча наьха торо хургъя клуба болх бовзе.

ДIахо оаха кийчъе лерхI актерашта Миронов Андрея, Ален Делона кхолламашта хетаь заседанеш. «Доазол дехьарча кино ашарашн ритмаш» яха, Сийлахь-боккхача Даймехка тIема Котало 40 шу дизара хетаь композицеш.

Д. ШАТИЛИН,
«Юбилейный» кинотеатра директор, СССР кинематографе отличник.

КОМСОМОЛЬСКО-КАГИРХОЙ ТИКА

Кхачан продукташ эцара наст-наста йоагIаш хул со Революци цIерагIча проспектагIа уллача № 10 йолча тика чу. «Гастроном» торга юкъейоагIача цу тика йоккха йоаца коллектив, дерригаш а 10 саг, комсомольско-кагирхой аьнна, цIи лелаеш я. Бокъонца я а я из коллектив комсомольско-кагирхой. Ялх комсомолец ва тика чу хьаьнала къахьегаш, хIаьта ханна шийсенна эIамсаг ва тика заведующи Осаев Шахрудин Мовсарович а.

Ер хьа, ер са декхар да яхаш къамаьлаш дац коллективе, дерриге а юкъара да, вIаши а чубаьхкача нийдархошна а Iимерия, безаме, даим а белабенна ба. Цудухьа йоккха еце а массазара клиенташ дукха ба тика. Со а я укх тика массазара нийдархо. Каст-наста йоагIа со укхаза сай хьашташ кхоачашдое кхачан продукташ эца. Даим а цIена я тика чухьнахьа, наьха бIарг тIаоттаргболаш хоза кийчъяьй витринаш. Кхыча тикаш чу хийла гургдоаца товараш да укхаза. хIаьта тика коллектив къаьстта дикагIча оагIорахьа белгалйоаккхаш да уж вIашц цхьа дезал санна баргтайна хилар. Барт болча, оалаш да, хул беркат, цхьана деча гIулакхо доах дика толамаш.

Цунна тешал деш да дIабахача воркI бетта коллективо гойта хьоахамаш а. Мах бара плаи 116.5 процент кхоачашьяьй комсомольско-кагирхой коллективо, оланал совгIа нийдархошка дIакхачад 22.6 эзар сома мехьа товараш. Шин-шерIа хьахиннабац из толам, из тийна ба еррига коллектива къахьегамах. Бокхача безамца шоай клиенташ тика продавецаша тIаийбарах хьахинна беркат да из. ХIаьта иштта коллективо болх бу укх тIеххьарча массехк шера.

Из иштта долга хьахокхаш да укх тIеххьарча ялх шера социалистически яхье хьиш а комсомольско-кагирхой коллектив хьалха латташ хьайоагIаш хилар а цуна «Социалистически яхье котваьннар» оалаш йола вымпел хIара шера телаш хилар а. Иштта заведующе кабинета пенат хьалхета йоахк массехк сийлен грамота, «1982 шера лоаттаьча социалистически яхье котваьннар» яха вымпел, кхыдола совгIаташ.

Тика коллектив дикагIча оагIорахьа белгалйовхаш дола дукха масалаш доаладе йиш я. Керттера белгало я укх коллективера массехк саг лакх а вах кхыча тикашка дIахьожавах хилар. Масала, пхе шера укхаза болх беш комсорг хиниа Хасиева Хьава «Горпищеторга» № 86 йолча тика заведующе заместителалла хьожаьй укх деношка. № 19 йолча гастронома заведующелла хьожийнав Далаков Нурдин, продавец хинна Яндаров Шамиль хIанз «Росбакалея» управляюще заместителалла болх беш ва. Иштта мах берий кадраш кхелла пхьоале а хиина дIаяттай № 10 йолча тика комсомольско-кагирхой коллектив.

В. КОЧЕТКОВА,
Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен педагогически института студентка.

«Назрановский» совхоза Барсукински отделенерча механизаторашта кхача кийчбеш я Цунтольгова Жабраьила Лемка. Итт шу да цо цига болх бу. ХIаьта из шийна дезадениа гIулакх хьатIа эцалехьа хьалхогIа Лемка хиинай цу отделене шекара сеецлаш. ГенаргIаш. Алат хьалхедеча хьинар ца кходенш къахьегаш.

ХIара дийнахьа Iуйрийнен делкъийнен чаме бола кхача кийчбу Цунтольговас шоай отделенерча тIаьа итт механизатора. Цар дег тIара баркал йоах шийна тIадиллa гIулакх дика кхоачашдеш йолча шоай хьамсарча повара.

Цунтольговай къахьегам белгалбаьккхаб дуккхача Сийлен грамоташцеи ахчан премешцеи.

СУРТА ТIА: Цунтольгова Лемка.

С. ПУГОЕВА.
тексти сурт.

ИНИЦИАТИВЕИ ОПЫТИ

ЗАВОДЕРА СОЦИОЛОГАШ

ПхийттаIагIа шу да «Москвич» яхача производственни объединене социальни вахара оагIонаш тоаяра лаборатори йола. Цун штат йоккха яц. бархI саг мара. Бакъда, цар болх беча юкъагI заводе цар рекомендацех дукха дика я пайдене а гIулакхаш даьд. Цар даьча хьехарах городе телефонаш чуяхнай, уж ца хиларах дукха балха ха йовра наьха. Цхьайна йолча цехашка регламент йола перерываш ела отта дир, цо лакхйир къахьегама дисциплина. № 1 йолча шассей цехе социологаша теркалдир къона болхло Николай Чеснов, из кулгалдеча балха хьожавара рекомендаши а ялар.

«Москвича» социологаша шоашта хьалхашка лоаттаду декхараш да администрацена а партийни профсоюзни организацешта а новкъостал дар, белхашка ладраш кархжари уж кхебари, цар гIулакхашка а, балха стилага а, коллективаца болча бувзамга а хьежжа.

Объединене, дийнар соне профкома председатела Евтюхина Владимира, хIанз 60 процент гаргга бола къахьегамхой бригадии подряда методах болх беш ба. Из керда балха форма толашагIа хилар гуш да. Цо гIо-новкъостал ду бартбола къахьегама коллектив вIашагIйоллара а, тайп-тайпара дола балхаш дара а, алапеш доккхагIа хилийтара а, къахьегама производительность лакхъяра а, производства гIулакхашнара пайха бедан собданкхара а. Бригадашкарча къонача болхлоех болча коллективни бехктокхамо коллективни долча доалъоттарга вут, цо гIо ду къонача болхлой профессиональни говзал сихагIа лакхъяра. Предприятена боккха пайда бода пунах. Бакъда, моллагIвар пайдана вац цу тайпара йолча бригадашта кулгалде, моллагIвар тарлац царна. Укхаза новкъостала боагIа АЗЛК социологаш. Къахьегамхой группай морально-психологически климат шоашта довзарга хьежжа цар квалифицированни хьехараш тел бригадай кадрех лаьца а производственни проблемаш тахкара а.

— Цхьаькха цхьа лоархIаме гIулакх да оаха тхоашта гIалаьца — болхлой балхаш кере дIабувлаш хилар, — йоах социальни вахара оагIонаш тоаяра йолча лабораторе заведующе Шуркин Сергейс. — Ив, хоаш ма дий, производствана Iаткъаш долга. Цунца толхме къовсам лоаттабе йиш яц цун керттера бахьанаш дайзаьа мара. Хьажал укханга. — Шуркина хьакховдаю сога йоккха йоаца, шозза вIаштайнала каьхата лист.

Сона хьалхашка улл балхара дIавоалачо язъеш йола заявлени-анкета, цу тIа цо дувц ше заводера дIавелара керттера бахьанаш. Укх тIа лаьнь я цун хьакима заключени а, кадрай цехови общественни бюроси завода кадрай общественни отделой даь соцдамаш а. Электронно-вычислительни машина новкъостала систематизаци ю царех. Цу тайпара хьалхарча юкъа йIаьха хета процедура (хIаьта из шийна норматив но оттальча ханал йIаьхагIа яц) формальность е балхара дIавоалачо искусственно ю духхьале яц. Из хьалхалаьккха да болхлочун предприятена йола претензеш ха а, из заводе соцавергвола никъ лаха а.

Масал со да. Литейни цеха электромонтер волча В. Григорьеве балхара дIавалийтар дехаш заявлени хьаялар. Цун анкетахи цунца даьча къамаьлахи гучадевлар литейни цехе болх бе цунна хала лоаца. Кадрай отделе багIараш цо яхачох кхийтар. В. Григорьев заводера дIаваханзар хIанз ремонтно-механически цехе болх беш ва...

Къахьегама дисциплина чIоагIъяра а АЗЛК-ара болхлой дIа ца бувлийтара а гIо деш да «Стабильни кадрай коллектив» яха звани яккхара социалистически яхь лелаяр производственни цхьаьнаца цхьана. Социальни вахара оагIонаш тоаяра йолча лабораторе оттаяь я цу кердача яхьа положени.

— Ай мичара, гIерташ тхо хургдоацар де, болхлой вIаш а балхара дIабуьргбоацаш хилийта, — йоах С. Шуркина. — Бакъда, уж кIезигагIа дIабувргболаш хилийтам тхона могаргда, из де тхо декхарийла а да.

— Доккхал доацаш аргдаз, — къамаьла юкъеэких В. Евтюхин, — во толамаш дац оаха даьхараш. Соахка объединенера болхлой дIабувлар 11.4 процент мара хиланзар. Из кхы а чIеагIагIа хилийта новкъостал деогда болхлой социальни вахара оагIонаш тоаяро.

Массе тайпара тоаонаш я из иштта хилийта — йоккха вахарера фонд, йIаьхий кхачан комбинат, деша даха ха йоацача берий учрежденеш, пионерски лагераш, тIехтика культура ЦIа, хIанзара спортивни комплекс, общежитешкара химчисткана хIамаш дIачуийю моттигаш, иштта кхы дукхадараш а. Бакъда, къахьегамхой хьаштташ денна дукхагIа хул. ХIаьта ший ханнатьа а дика а уж кхоачашде йиш хургьац уж довзаш ца хилча. Из лоархIаме гIулакх да социологий лабораторе каралаьцар. Цо даакъа лоац завода социальни тоаонаш лакхъяра оттаеча перспективни плана юкъе а. Культура ЦIено бу болх дикагIа хилийтара а, могашлен комплекса гIо-новкъостал дара а.

Лоацца аьлча, «Москвича» социологашта хьаде хIамаш шортта да, массе автозаводцашта а санна. ХIана аьлча, керда легковой автомобилаш арайоахаргйола производство кийчъеш ба уж хIанз.

Юрий ЕРШОВ.
(АПН).

ДОШО ПХЬАРАШТА РАЬЗА БА НАХ

Наха дика йовзаш я Орджоникидзе цIерагIча проспекта тIа йоалла ювелирни мастерской. Дукха нах ух укхаза шоашта дошои дотои тайп-тайпара кагий хIамаш яйтара заказаш де.

ГIалкхаш, тайп - тайпара гIозарч, браслеташ, кулонаш, кхыйола кацц хIамаш кхудь цар укх мастерской тоалйта е эхача хIамаех керданраш йит.

Нахагара заказаш хьаийдеш ва ший гIулакха гIоргаьнна говзанч вола Гаджиев Дауд.

ТIехдика къахьегаш хьавоагIа 13 сагах латтача мастерской коллективера эгара къаьнагIа вола говзанча Усаев Сабги Имиласвич. 40 шу да цо из болх бу, цудухьа цунна ца йовзаш яц цхьа модель. Дукха ха я Сабги Имиласвич пенсе ваха, бакъда, болх боапаш цIагIа вагIа а ца мега юха а ший коллективе хьавера из. Ювелира болх дукха сабар, сатем эшаш ба. Из оамал шийх йоаллаш ва С. Усаев, ший гIончашта а Iомаю цо из. Коллективера берриге хIана бац аьнача болхлошта Iомаьй цо ший ховзхаие говзал. Цудухьа тахан шоай гIулакха бизза бола говзанчаш а болаш къахьегаш ба укхаза Поморцев Сергей, Кацубин Петр, Чабиев Хьасан, Алжалов Казбек, Алиев Iаьла, кхыбараш. ХIара бетта тIеххоачашъю цар шоай нормаш. Иштта ворхI бетта плаи ялх ди хьалха кхоачашъяьй коллективо.

Р. АУШЕВ.

ДIАХЬОШ ДА 1984 ШЕРА
«СЕРДАЛО»
ГАЗЕТА ЯЗПУЛГА

Газет яздаре мах: шера — 4 сом 8 кепиги, ах шера — 2 сом 4 кепиги.
Газет язду «Союзпечата» еррига отделенеша, агентстваша, общественни уполномоченнеша.

ТЕЛЕВИДЕНИ

11 АВГУСТ
II ПРОГРАММА

17.30 — «Кулг ма тоха сох». Документальни фильм.
18.05 — «Малаз цIи алара бекие?».
18.20 — «Нохч-ГIалгIайче гIолла».
18.40 — «ХIара наькъа — терко» (нохчий меттала).
19.10 — Юртарча кагирхошта говзалаш белгалъяхара. Iилмаи-популярни фильм.
19.30 — «Ийсархо» (нохчий меттала).

12 АВГУСТ
II ПРОГРАММА

16.30 — Бераште. Мультфильм.
17.10 — «Старт».
17.40 — Иинимурная.
17.50 — «Сизен дииен гIишлош йоттар» (нохчий меттала).
18.20 — «Нохч-ГIалгIайче гIолла».
18.40 — Iилман - популярни фильм.
19.00 — Кхачан программа — массане а гIулакх. «Ахнанарча беша совгIаташ».
19.30 — Юрта боахама болхлошта лаьрхIа. Концерт (гIалгIай меттала).

РАДИО

11 АВГУСТ

7.20 — Передачай программа. Хаоттамах бола хоам (эрсий меттала).
7.25 — «Юрт: гIулакхаши проблемаши. Хаоттамах бола хоам (гIалгIай меттала).
8.15 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор.
8.23 — «Сердало» газета обзор.
8.30 — Передачай программа (нохчий меттала, гIалгIай меттала).
8.36 — Музыкальни антракт (гIалгIай меттала).
8.40 — «Дега яоIамца». Радиовыпуск (гIалгIай меттала).
11.15 — «Ливан дIапоацар дIахоьхьош да». Беседа (нохчий меттала).
11.30 — «Маьлх ю завод» гIулакхаши проблемаши (нохчий меттала).
11.45 — Халкъара ритмаш (гIалгIай меттала).
15.15 — Нани оаз. Тамара Дадашева (нохчий меттала).
17.15 — Передачай программа. Хаоттамах бола хоам (эрсий меттала).
17.18 — КПСС опыта дунен халкъашта юкъера лоархIам. Беседа (эрсий меттала).
18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гIалгIай метт.).
18.30 — Хоамаш.
18.40 — «Ункаццене». Радиожурнал (нохчий меттала).

УКВ

18.00 — Музыкаи поэзии шедевраш. Музыкально - литературни композици.
18.57 — Йовзаш йола илланчаш.
19.33 — «Къовсам». А. Бокова дувцар (гIалгIай меттала).
19.54 — Нохч-ГIалгIайчен музыка.

12 АВГУСТ

7.20 — Передачай программа. Хаоттамах бола хоам (эрсий меттала).
7.25 — «Юртара Iуйранаш» (эрсий меттала).
7.40 — «Грозненский рабочий» газета обзор.
8.23 — «Ленинан некъ» газета обзор.
8.30 — Передачай программа (нохчий меттала).
8.33 — Передачай программа (гIалгIай меттала).
8.36 — Концерт (эрсий меттала).
11.15 — ГIишлонхочун Дента «Сизен дикан гIишлош хоалъяр» (гIалгIай меттала).
11.30 — Музыка.
11.45 — «ДукхагIа шура яккхара тIехьа» (нохчий меттала).
15.15 — «Къонахчар творчество» (гIалгIай меттала).
17.15 — Передачай программа. Хаоттамах бола хоам (эрсий меттала).
17.16 — «Къахьегамца доал хилла сий». Социалистически къахьегама Турпалах Ш. Аюбовайх йола очерк (гIалгIай меттала).
17.31 — «ЦIе сийгаш» (гIалгIай меттала).
18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гIалгIай метт.).
18.30 — Хоамаш.
18.40 — «Балхлочун вахар». Радиогазета (нохчий меттала).

УКВ

18.00 — С. Долматовски. «Са Даьхен иллеш». Музыкальни передача.
18.56 — Мовлади Буркаева кхоачашдеш дола лирически иллеш.
19.30 — «Дошо бРошка». М. Мусаева повеста тIара даакъа (нохчий меттала).
19.44 — Мелодист Ш. Эдисултанов. Музыкальни передача (нохчий меттала).
20.25 — Партех, Даьхенах, Ленинах дола иллеш. Концерт.

Хаоттам

Тахан республике гIоллеи Грознеи хувцалуш морхаш а йолаш. Iуйрийна цхьайолча моттигашка догIа а делхаш, малхбузехьара секунде 3—8 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилеи фегара температура республике 21—26, Грозне 24—28 градус йIовхал йолаш хилеи тарлу.

Кхоана хувцалуш морхаш а йолаш, цхьайолча хана догIа а делхаш, тайп-тайпарча оагIонашкахьара секунде 2—7 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилеи фегара температура бийсана 14—19, дийнахьа 25—30 градус йIовхал йолаш хилеи тарлу.

Метеостанци.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске, ул. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместителa — 2-85-07; бехктокхама секретара — 2-84-68; отделий: партийни вахара — 2-54-04; промышленностен транспортен — 2-65-01; юрта боахама — 2-47-84; культура — 2-64-75; кисьмой — 2-85-64; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора — 2-85-07; ответственного секретаря — 2-84-68; отделов: партийной жизни — 2-54-04; промышленности и транспорта — 2-65-01; сельского хозяйства — 2-47-84; культуры — 2-64-75; писем — 2-85-64; корректорская — 2-89-88.

Газет арадувл шинарен, ерен, шоаттеи деношка

СФ05272. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 4035.